

Gala ziņojums

2007. gada 15.decembris

**Pētījums "Sporta bāzu celtniecības plānošana un
attīstība Latvijā"**

*Sandra Brīgsa
Māris Sprindžuks*

*Decembris 2007
Rīga*

Saturs

Kopsavilkums	3
Ievads	4
Metodoloģija	5
1. Situācijas raksturojums un no tā izrietošās problēmas	6
1.1. Normatīvo aktu analīze	6
1.2. Sporta būvju izvietojums	8
1.3. Sporta būvju celtniecības finanšu avoti	9
2. Sporta objektu izvietojuma administratīvie nosacījumi	15
3. Sporta objektu izvietojuma lietderības izvērtējuma aspekti	17
4. Kritēriju definīcijas un svāri atbilstoši sporta attīstības centru līmenim	19
4.1. Kritēriji jaunu sporta objektu būvniecības optimālajam izvērtējumam nacionālās nozīmes sporta attīstības centros	19
4.2. Kritēriji jaunu sporta objektu būvniecības optimālajam izvērtējumam vietējās nozīmes sporta attīstības centros	20
4.3. Kritēriji jaunu sporta objektu būvniecības optimālajam izvērtējumam pirmā līmeņa sporta attīstības centros	20
5. Galvenie soļi esošo un nepieciešamo sporta objektu lietderības izvērtēšanai	23
6. Nepieciešamo vispārīzglītojošo skolu sporta zāļu optimālā izvietojuma aprēķins Cēsu rajonā	24
7. Iespējamais finansēšanas modelis starp valsti un pašvaldībām pēc novadu izveides	28
7.1. Vīzija - jauno pašvaldību izveides principi	28
7.2. Valsts investīciju programmatiskais ietvars pašvaldībām	29
8. Izglītības un zinātnes ministrijas pašvaldību investīciju programmas ietvars	30
8.1. Sporta objekti, kas tiek celti vai atjaunoti ārpus vispārīzglītojošām skolām	30
8.2. Pašvaldību virzīto projektu finansēšana vispārīzglītojošo skolu ietvaros	31
8.3. Dalītā finansējuma principa ieviešana sporta objektu celtniecībā	32
9. Ieteikumi turpmākajai darbībai	34
Pielikumi	37

Kopsavilkums

Pētījums „Sporta bāzu celtniecības plānošana un attīstība Latvijā” piedāvā plānot sporta objektu celtniecību trijos līmeņos: nacionālajā, vairāku novadu mērogā, kā arī vietējā novada līmenī. Katra līmeņa sporta objekti atšķiras gan pēc piešķirtā valsts līdzfinansējuma apjoma, gan arī pēc primārā sporta būvju ekspluatēšanas mērķa.

Pētījumā aprakstīti kritēriji, kurus iespējams lietot sporta objektu izvietojuma optimizēšanā katrā no līmeņiem. Novērtēšana tiek veikta no iedzīvotāju demogrāfiskā un blīvuma, iedzīvotāju aktivitātes aspektiem, kā arī ņemot vērā izvietojuma ģeogrāfisko un esošo tuvāko sporta objektu noslogotības aspektu.

Lai sekmīgi varētu ieviest objektīvu finanšu līdzekļu sadali investīciju projektu līdzfinansējumam no valsts budžeta, nepieciešams veikt vairākas izmaiņas finanšu piešķiršanas procedūrā, kā arī pārstrukturēt ministrijā esošos politikas plānošanas dokumentus un uz tiem balstītos investīciju projektu pieteikumus.

Pētījums piedāvā risināt skolu sporta zāļu celtniecības problēmu saistībā ar vispārējo skolu tīkla optimizācijas modeli, ierosinot ieguldīt investīcijas tikai tajās skolās, kas ir perspektīvas vismaz turpmāko 5-10 gadu laikā. Pētnieki uzskata, ka mūsdienīgai skolai ir jābūt energoefektīvai, aprīkotai ar skolnieku skaitam atbilstošām mācību telpām un sporta zāli, stadionu un/vai baseinu.

Lai valsts budžetā būtu iespējams rast finansējumu tik nozīmīga apjoma investīcijām, nepieciešams pārskatīt līdzšinējo izglītības iestāžu investīciju projektu apstiprināšanas kārtību un samazināt valsts piešķirto investīciju apjomu tām skolām, kurām ir mazs skolnieku skaits vai arī kuras atrodas ļoti tuvu jau iepriekš uzceltajiem un pietiekami nenoslogotajiem sporta objektiem. Skolu kompleksie investīciju projekti, kas vērsti arī uz sporta objektu būvniecību un rekonstrukciju vispārizglītojošās iestādēs, tiek saglabāti jau esošajā Valsts investīciju programmā izglītībai un zinātnei.

Nacionālās nozīmes sporta attīstības centri reģiona mērogā pārsvarā tiktu izmantoti augstu sasniegumu sportam un tādējādi līdzfinansēti no valsts nozīmīgākā apjomā nekā vietējā līmeņa sporta attīstības centri novada/vairāku novadu mērogā, kuri pārsvarā tiktu orientēti uz tautas sportu un vietējā mēroga sacensībām. Vietējā līmeņa sporta attīstības centra sporta objektu būvniecības apjoms lielā mērā ir atkarīgs no vairāku novadu pašvaldību spējas vienoties par pietiekoši noslogota sporta objekta būvniecību un rast tam nepieciešamo finansējumu. Sporta objekti, kas atbilst šo abu līmeņu prasībām un mērķiem, tiktu iekļauti jaunizstrādājamajā Sporta bāzu attīstības un finansēšanas programmā.

Atsevišķā nodaļā kā piemērs sniegta Cēsu rajona vispārizglītojošo skolu nodrošinājuma ar sporta zālēm analīze.

Ievads

Pētījumu “Sporta bāzu celtniecības plānošana un attīstība Latvijā” izstrādāja konsultāciju uzņēmums SIA “Corporate & Public Management Consulting Group” pēc Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta pārvaldes pasūtījuma, saskaņā ar Nacionālās sporta attīstības programmas 2006.-2012.gadam (apstiprināta ar Ministru kabineta 2006.gada 31.oktobra rīkojumu Nr.838) 4.5.sadaļas 3.3.punktā noteikto uzdevumu – veikt pētījumu par sporta bāzu celtniecības plānošanu.

Pētījums sniedz ieteikumus Izglītības un zinātnes ministrijai un Sporta pārvaldei par finanšu piešķiršanas procedūras uzlabojumiem un projektu lietderības izvērtēšanas kritērijiem ar mērķi nodrošināt taisnīgu un efektīvu, kā arī prognozējamu finanšu modeli investīciju projektu līdzfinansējumam no valsts budžeta.

Pētījuma secinājumos aprakstīti galvenie soļi, kas jāveic Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar Sporta pārvaldi, lai sagatavotu izmaiņas normatīvajos aktos un nodrošinātu pētījumā minēto finansēšanas un izvērtēšanas principu nodrošināšanu. Ieteikumos sniegti arī priekšlikumi sporta bāzu raksturojošo datu kvalitātes uzlabošanā.

Sekmīgas pētījumā piedāvāto principu ieviešanas gadījumā Sporta pārvaldes nākamais solis būtu plānot izstrādāt Sporta būvju attīstības programmu, kā arī veicamo pasākumu plānu, nosakot prioritātes un nepieciešamo finansējumu vidējam periodam.

Metodoloģija

Sākotnējās informācijas iegūšanai un situācijas izprašanai pētījuma sākumā tika veiktas intervijas ar sporta federāciju, sporta skolu, rajona, pagasta un pilsētas domes, ministriju, Sporta pārvaldes, kā arī Olimpiskā centra pārstāvjiem. Interviju apkopojums iekļauts 1. pielikumā.

Apkopojot interviju datus, tika izdalītas galvenās problēmas, kas kavē efektīvu un objektīvu sporta objektu plānošanu valstī, kā arī noteikti cēloņi, kas kavē problēmu novēršanu.

Pētījuma laikā tika analizēti ar sporta jomu tieši un pakārtoti saistītie normatīvie akti un politikas plānošanas dokumenti ar nolūku noskaidrot, cik lielā mērā pašlaik spēkā esošie normatīvie akti atrisina problēmas un novērš to izraisīto cēloņus.

Balstoties uz problēmu analīzi un izvirzīto darba uzdevumu, pētnieki uzsāka darbu divos virzienos: kritēriju izstrāde dažāda līmeņa sporta objektu optimālam izvietojumam un iespējamā sporta objektu finansēšanas modeļa veidošana.

Pētījuma starprezultāti tika izklāstīti seminārā „Optimālas sporta objektu būvniecības reģionālie un finansiālie priekšnoteikumi”, ko Izglītības un zinātnes ministrija un Sporta pārvalde organizēja augusta beigās. Semināra laikā izteikti priekšlikumi par papildus kritēriju ieviešanu, kā arī reģionālo attīstības centru koncepcijas attiecināšanu arī uz sporta objektiem tika iestrādāti pētījuma tekstā.

Sporta objektu optimālās atrašanās vietas noteikšanai tiek piedāvāta multikritēriju metode. Šīs metodes lietošanas priekšrocība parasti izpaužas situācijās, kad lēmuma pieņemšanu ietekmē vairāki faktori un katrs no tiem izraisa atšķirīgu ietekmi uz politikā vai projektā iesaistītajām pusēm.

Novembra beigās notika tikšanās ar Izglītības un zinātnes ministrijas, kā arī Sporta pārvaldes pārstāvjiem, kuras gaitā tika precizēta pētījuma pēdējā versija.

1. Situācijas raksturojums un no tā izrietošās problēmas

1.1. Normatīvo aktu analīze

Pētījuma analīze ietver šādus normatīvos aktus un politikas plānošanas dokumentus:

Sporta jomu regulējošie normatīvie akti un politikas plānošanas dokumenti:

- Sporta politikas pamatnostādnes 2004.–2009.gadam
- Nacionālā sporta attīstības programma 2006.–2012.gadam
- Sporta likums
- Izglītības likums
- Likums “Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm”
- Likums par pašvaldībām
- MK 02.12.1997. noteikumi Nr.396 “Noteikumi par masu aktīvās atpūtas centru, sporta būvju un ēku, kā arī to uzturēšanai nepieciešamās zemes neaplikšanu ar nekustamā īpašuma nodokli”
- MK 22.03.2005. sēdes protokols Nr. 15, 26.§ “Par valsts sporta būvēm un to turpmāko attīstību” (IZM ziņojums „Par valsts sporta būvēm un to turpmāko attīstību”)
- Augstākās Padomes 11.03.1992. lēmums „Par nacionālās sporta bāzes statusa piešķiršanu“
- Ministru Padomes 23.03.1993 noteikumi Nr.145 “Par Nolikumu par nacionālās sporta bāzes darbību un tās finansēšanas kārtību” (Nolikums par nacionālās sporta bāzes darbību un tās finansēšanas kārtību)

Citu nozaru politikas plānošanas dokumenti, kas netieši skar sporta jomu:

- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.-2012.
- Valsts investīciju programmas pieteikums 2006.-2010. gadam
- Izglītības un zinātnes investīciju programma 2005. – 2009. gadam
- Deklarācija par Ministru kabineta iecerēto darbību

Pētnieki normatīvo bāzi analizēja sporta būvju finansēšanas, valsts un pašvaldības atbildības, kā arī sporta būvju efektivitātes kritēriju kontekstā. Tālāk minēti jautājumi, kas vēl aizvien pašreizējā normatīvajā bāzē vispār netiek atrunāti, vai arī tiek atrunāti pretrunīgi.

Spēkā esošie likumi un Ministru kabineta noteikumi pietiekoši precīzi neatrunā šādus jautājumus:

- *sporta bāzu klasifikācija un kritēriji*

Atsevišķos dokumentos ir minēti dažādi sporta bāzu līmeņi. Tā, piemēram, Izglītības un zinātnes investīciju programmā tiek piedāvāts iedalījums nacionālajās, vietējās nozīmes un mācību iestāžu sporta bāzēs. Savukārt; IZM informatīvajā ziņojumā MK „Par valsts

sporta būvēm un to turpmāko attīstību” tiek pieminētas A un B līmeņa nacionālās sporta bāzes, kas netiek atrunātas citos normatīvajos aktos.

Lai gan politikas plānošanas dokumentos tiek lietots plašāks sporta bāzu iedalījums un Sporta likumā ir definēts, ka “*sporta bāze ir speciāla sportam būvēta vai piemērota būve vai tās daļa, kā arī vide (laukumi, celiņi sporta nodarbībām, veselības takas u.tml.)*”, pašreiz likumdošanā tiek izdalīta tikai viena sporta bāzu forma - nacionālās sporta bāzes. Normatīvā bāze atrunā arī vispārīgus kritērijus šī statusa saņemšanai: atbilstību starptautisko sporta federāciju prasībām un regulāra starptautiska mēroga sacensību norise.

Precīzāka sporta bāzu klasifikācija atbilstoši noteiktiem kritērijiem, palīdzētu labāk izprast sporta bāzu piederību (līdz ar to arī skaidrāku finansēšanas kārtību), kā arī institūciju atbildību par to celtniecību un uzturēšanu.

- ***valsts un pašvaldības atbildība sporta bāzu celtniecībā un uzturēšanā***

Sporta likumā ir noteikts, ka sporta jomā vienotu valsts politiku īsteno Izglītības un zinātnes ministrija, tādējādi nosakot valsts atbildību par sportu, tomēr pašreiz likumdošanā nav konkretizētas valsts funkcijas attiecībā uz sporta bāzēm, to celtniecību un uzturēšanu.

Savukārt, Likumā par pašvaldībām to pienākumi attiecībā uz sportu un sporta bāzēm ir norādīti ļoti vispārīgi: “*nodrošināt veselības aprūpes pieejamību, kā arī veicināt iedzīvotāju veselīgu dzīvesveidu*”(15. panta 6. punkts). Sporta likuma interpretācijā sporta bāzu uzturēšana ir pašvaldību tiesības, taču ne pienākums. Sporta likuma 7. panta 2. punkts nosaka, ka pašvaldības ir tiesīgas “*būvēt un uzturēt sporta bāzes un nodrošināt tās ar nepieciešamo aprīkojumu*”. Attiecībā uz izglītības iestāžu sporta bāzēm zināmu skaidrību ievieš Izglītības likums, nosakot atbildību izglītības iestādes dibinātājam.

Pretrunīgs un vispārīgs atbildības sadalījums sporta bāžu celtniecībā un uzturēšanā veicina situāciju, kad ne valsts, ne arī pašvaldība nav ieinteresēti izvirzīt sporta bāzu attīstību kā prioritāti savos finanšu plānos.

- ***sporta bāžu finansēšana kārtība, kritēriji valsts budžeta finansējuma piešķiršanai un finansējuma piesaistes avoti***

Šobrīd likumdošana neparedz atsevišķu sporta bāžu finansēšanas kārtību, tikai attiecībā uz nacionālajām sporta bāzēm ir noteikts, ka tās īpašnieks vai likumiskais pārstāvis var saņemt valsts budžeta līdzfinansējumu sporta bāzes uzturēšanai, kā arī ir atbrīvots no nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem un saņem atvieglojumus komunālo pakalpojumu maksājumiem.

Sports tiek finansēts no valsts un pašvaldību budžeta līdzekļiem, kā arī privātajiem ieguldījumiem. Ministru kabineta 22.03.2005. sēdes protokolā Nr. 15, 26.§ “Par valsts sporta būvēm un to turpmāko attīstību” tika ierosināts Nacionālajā sporta programmā

2006.-2012. kā papildu finansējuma avots sporta bāzu attīstībai paredzēt arī Eiropas Savienības struktūrfondus, taču jaunajā ES struktūrfondu plānošanas periodā 2007. – 2013. gadam to tiešs atbalsts sportam un sporta infrastruktūrai nav paredzēts.

- *vienots skatījums uz identificēto problēmu iespējamajiem risinājumiem*

Politikas plānošanas dokumenti attiecībā uz sporta būvēm identificē līdzīgas problēmas – sporta būvju nepietiekamība, sliktais tehniskais stāvoklis, sporta bāzu nepieejamība iedzīvotājiem ar speciālām vajadzībām u.c. Savukārt piedāvātie risinājumi problēmām ir atšķirīgi. Piemēram, Latvijas nacionālā sporta programma 2006.-2012. gadam piedāvā izstrādāt sporta bāzu celtniecības perspektīvo plānu un valstij finansiāli atbalstīt tikai šajā plānā iekļautos projektus. Deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību noteikta nepieciešamība attīstīt komplekso sporta centru izveidošanu pie visa veida izglītības iestādēm, kā arī sekmēt reģionālo atbalsta centru attīstību un principu – sports tuvāk dzīvesvietai, savukārt Izglītības un zinātnes investīciju programma paredz jaunu sporta bāzu celtniecību katrā Latvijas reģionā, kā arī jau konkrētus būvniecības pasākumus dažāda līmeņa sporta bāzēm.

1.2. Sporta būvju izvietojums

Latvijā sporta būvju – stadionu, peldbaseinu un sporta zāļu izvietojums lielā mērā ir atkarīgs no vēsturiski izveidojušās situācijas, finanšu apjoma pieejamības un politiku personībām. Nevienmērīgo izvietojumu ir veicinājusi arī pārāk lielā finanšu līdzekļu piešķiršanas centralizācija un kritēriju trūkums, kas dod iespēju sportiski noskaņotiem un uzņēmīgiem pašvaldību vadītājiem plānot būvēt jaunu sporta objektu gluži netālu no jau uzbūvētā objekta vai arī depresīvā administratīvā rajonā, nerēķinoties ar potenciālā sporta objekta nākotnes noslogotību un iedzīvotāju demogrāfisko struktūru.

Kritēriju trūkums sporta objektu efektivitātes un būvniecības nepieciešamības izvērtēšanai rada situācijas, kad skolām ar līdzīgu skolēnu skaitu tiek noteikti pretrunīgi rezultāti sporta zāles nepieciešamībā. Tā, piemēram, Aizkraukles pagasta Vīgantes, Zalves un Kurmenes pamatskolai ir nepieciešama sporta zāle, pie kam Kurmenes pamatskola to tuvākajā laikā pat plāno celt, savukārt Gulbenes rajona Rēveļu un Stradu pamatskolai, kurā ir aptuveni tikpat daudz skolnieku, sporta zāles nav paredzētas mazā skolnieku skaita dēļ. Bauskas rajona Codes sākumskolā ir paredzēts būvēt sporta zāli 21 skolniekam, lai gan sporta zāle jau ir Codes pamatskolai ar 134 skolniekiem. Salīdzinoši Liepājas rajona Vaiņodes internātskolai ar 151 skolnieku sporta zāle nav vajadzīga, par iemeslu minot mazo skolnieku skaitu.

Arī rajona robežās nav vienprātības, kuru skolu uzskatīt par neperspektīvu un kur celt sporta zāli. Tā, piemēram, Limbažu rajona Friča Bārdas Pociema pamatskolā ar 72 skolniekiem sporta zāli ir plānots celt 2009. gadā, savukārt Korģenes pamatskolā ar 91 skolnieku sporta zāles būvniecība tiek uzskatīta par neperspektīvu.

Skolēnu skaits skolās kā kritērijs dažkārt tiek ignorēts ne tikai nosakot sporta zāles nepieciešamību, bet arī nododot objektus ekspluatācijā. Tā Jelgavas rajona Salgales pamatskola 2004. gadā ir tikusi pie jaunas sporta zāles, lai gan tajā ir tikai 91 skolnieks, kaut gan tajā pašā rajonā viena no skolām, kurai ir nepieciešama sporta zāle, ir Līvberzes vidusskola ar 225 skolniekiem. Ja problēmai pieiet no plašāka skatu punkta, ekonomiski un sociāli loģiskāks lēmums būtu bijis vispirms ieguldīt finanšu līdzekļus šajā skolā.

Ceļot jaunas sporta zāles, ne vienmēr tikusi ņemta vērā pakalpojumu pieejamība jau esošajos sporta objektos. Tā, piemēram, sporta zāles ir gan Rekavas vidusskola, gan Upītes pamatskolā, lai gan pēdējā ir tikai 57 skolnieki un tās atrodas praktiski blakus viena otrai.

Tomēr pārsvarā lauku reģionos, kur ir dominē skolas ar mazu skolēnu skaitu, nodrošinājums ar sporta būvēm ir ļoti nevienmērīgs. Līdz ar to mazo skolu sporta zāles, kuras neatbilst prasībām ne izmēra, ne aprīkojuma ziņā, lauku bērniem nenodrošina pienācīgas sportošanas iespējas.

Lai gan valstī kopumā trūkst peldbaseinu, dažādu apstākļu dēļ ir izveidojusies situācija, ka to izvietojums dažās vietās ir ļoti blīvs. Daugavpilī ir 6 peldbaseini, pie kam divi no tiem pašvaldības īpašums, kas uzcelti laikā no 1991 – 1997. gadam. Vai tiešām visi no tiem ir pilnībā noslogoti?

1.3. Sporta būvju celtniecības finanšu avoti

Valsts budžeta apakšprogramma „Investīcijas pašvaldībām” katru gadu atvēl daļu finanšu apjoma sporta objektu celtniecībai un rekonstrukcijai. Laika posmā no 2004. – 2007. gadam šim mērķim atvēlēto līdzekļu īpatsvars attiecībā pret kopējiem pašvaldību investīcijām iedalītajiem līdzekļiem saglabā pietiekoši stabilu tendenci: 2004. gadā sporta mērķiem tika atvēlēti 16%, 2005. gadā – 23%, 2006. gadā – 20% un 2007. gadā – atkal 23% no kopējām pašvaldību investīcijām.

Šobrīd sporta būvju finansēšanas instrumentus nosacīti var iedalīt 3 pamatkategorijās:

- 1) Vispārizglītojošo skolu, profesionāli tehnisko skolu un tehnikumu sporta zāļu celtniecība vai rekonstrukcija, kā arī pašvaldību celtniecība vai renovācija ikgadējās Valsts investīciju programmas ietvaros;
- 2) Jaunu multifunkcionālo sporta būvju celtniecība (olimpiskie centri), balstoties uz atsevišķu MK lēmumu, piešķirot valsts galvojumu;
- 3) Citi avoti:
  - Pašvaldību finansētie sporta objekti, kuru izbūve veikta no tādiem avotiem kā pašvaldības meža vai īpašuma pārdošana ieņēmumiem vai retāk - no pašvaldības budžeta ieņēmumiem;
  - Aizsardzības ministrijas finansētie sporta objekti armijas sporta objektu attīstības programmas ietvaros;

- Iekšlietu ministrijas finansētā ugunsdzēsības un valsts robežsardzes objektu celtniecība;
- Privāti finansētās sporta būves, piemēram, tenisa korti.

Vispārizglītojošo skolu sporta zāļu būvniecība vai rekonstrukcija ikgadējās Valsts investīciju programmas ietvaros

Pēc pašvaldību sniegtās informācijas no 922 valsts un pašvaldību vispārizglītojošajām dienām skolām sporta zāles ir 544 skolās (59% no skolu kopskaita), no tām 153 (17%) skolu sporta zālēm ir nepieciešama rekonstrukcija, remonts un renovācija. Tas nozīmē, ka gandrīz pusei no skolu bērniem nav iespējas pilnvērtīgi nodarboties ar sportu, līdz ar to nenodrošinot kvalitatīvu izglītības procesu valstī un ilgtermiņā radot negatīvu ietekmi uz sabiedrības veselību.

Patlaban sporta zāļu būvniecība vai rekonstrukcija pie mācību iestādēm tiek veikta mācību iestādes būvniecības vai rekonstrukcijas ietvaros. Ja, piemēram, rekonstruē skolu, tiek remontēta arī sporta zāle. Ja būvē jaunu skolu, tad tiek būvēta arī sporta zāle. Tomēr gadījumā, ja esošās mācību iestādes sporta zāle neatbilst mūsdienu prasībām, pastāv liela varbūtība (īpaši mazajās skolās), ka sporta zāles pārbūve kā atsevišķs projekts nekad netiks virzīts uz VIP, kā arī pašas skolas remonts sagaidāmā periodā nav reāls.

Vispārizglītojošo skolu materiāli tehniskās bāzes un ēkas uzturēšana, t.sk. sporta zāles uzturēšana, ir pašvaldību funkcija. Neskatoties uz to, līdzšinējā prakse liecina, ka skolu rekonstrukcijas projektu finansēšanu lielākoties nodrošina tieši valsts budžets. Valsts investīciju programmas ietvaros valsts budžets var segt līdz pat 80% projekta izmaksu. Profesionālo izglītības iestāžu un valsts augstskolu rekonstrukcija visbiežāk tiek veikta par IZM budžeta finansējumu vai pašas iestādes ieņēmumiem.

Vissliktākā situācija ar sporta zāļu nodrošinājumu ir lauku reģionos, kur ir dominē skolas ar mazu skolēnu skaitu. Līdz ar to mazo skolu sporta zāles, kuras neatbilst prasībām ne izmēra, ne aprīkojuma ziņā, lauku bērniem nenodrošina pienācīgas sportošanas iespējas.

Priekšlikums. Tā kā skolu sporta zāļu situācijas uzlabošana nav iedomājama bez skolu tīkla optimizācijas, nākotnē apsverama skolu autobusu programmas centralizēta valsts atbalsta sistēmas izveide.

Pašvaldību sporta bāžu celtniecība vai renovācija ikgadējās Valsts investīciju programmas ietvaros.

Galvenais virzītājspēks jaunu sporta būvju celtniecībai ir pašvaldības, kuras vēlas nodrošināt kvalitatīvākas sportošanas iespējas savās teritorijās. Šie projekti raksturojas ar lielāku mērogu, efektīvāku plānojumu, sporta būves multifunkcionalitāti un orientāciju daļēji apkalpot tuvumā esošās mācību iestādes, kā arī nodrošināt pieejamību citām iedzīvotāju grupām. Projekti tiek sagatavoti, lai saņemtu 75% valsts līdzfinansējumu no Valsts investīciju programmas.

Šobrīd Valsts investīciju programma ir galvenais nacionālo (ne ES finansējuma) investīciju ietvars, aptverot visas publisko investīciju nozares - izglītību, veselības aprūpi, transportu u.c. Tas nozīmē, ka sporta būvju projektu finansējums ir atkarīgs no projekta konkurences ar citu nozaru investīciju projektiem. Valsts investīciju grozs Valsts investīciju programmā aptver visu līmeņu spektru:

- Nacionālas nozīmes projektus;
- Resora (ministrijas) nozīmes projektus;
- Reģionālas nozīmes projektus;
- Vietējās nozīmes projektus.

Galvenā problēma rodas apstākļi, ka projektu atlases kritēriji ir vienoti visām nozarēm un līmeņiem, tādēļ profesionāla projektu atlase lielā mērā ir apgrūtināta. Rodas grūtības salīdzināt dažādu nozaru projektus, kuri pilda atšķirīgu nozaru politiku mērķus, kā arī tiek realizēti dažādos varas līmeņos –gan centrālajā, gan vietējā. Tādēļ nereti lēmumi par labu vai sliktu attiecīgajam projektam tiek ietekmēti politiski.

Diemžēl Valsts investīciju programmas nozīme mazinās gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi. Projektu atlases kritēriji netiek attīstīti, kā arī kopējais nacionālo investīciju grozs samazinās. Šāda situācija pieprasa meklēt jaunu programmatisko risinājumu, ministrijām veidojot stabilu un prognozējamu finanšu ietvaru nozaru investīcijās, t.sk. arī sporta nozarē.

Lielo multifunkcionālo sporta būvju celtniecība, balstoties uz atsevišķu MK lēmumu, piešķirot valsts galvojumu.

Multifunkcionālo sporta būvju celtniecību virza lielas un finansiāli spēcīgas pašvaldības, parasti republikas nozīmes pilsētas, jo projektu apjoms var pārsniegt 10 miljonus latu.

Visos gadījumos, kad pašvaldība vēlas piesaistīt valsts līdzfinansējumu, sabiedriskā organizācija - Latvijas olimpiskā komiteja (LOK) ir projekta konsultants un valsts finansējuma daļas pamatotājs lēmumu pieņemšanas procesā valsts pārvaldes institūcijās, līdz pat Ministru kabineta līmenim. LOK arī nodrošina sabiedriskā sektora – sporta federāciju iesaistīšanu, veidojot olimpiskos centrus, kā arī veic skaidrošanas darbu valsts institūcijām.

LOK nodrošina multifunkcionālo sporta būvju projektu atbilstību augstu sasniegumu sporta vajadzībām, t.i. karjeras sportistiem, kuri ir Latvijas potenciālie olimpnieši. Parasti projekta realizāciju izvēlas tās pašvaldības, kuras var nodrošināt savā teritorijā pilnu izglītības ciklu no sākumskolas līdz pat augstskolai, tādējādi dodot iespēju jauniešiem nodarboties ar sportu visā izglītības perioda laikā. Tomēr, neskatoties uz savu primāro uzdevumu, multifunkcionālie centri pilda arī būtisku lomu sporta pieejamības nodrošināšanā pašvaldībā un plašākā reģionā.

Uz šo brīdi LOK kopā ar pašvaldībām uz līdzfinansējuma principiem realizējusi 8 investīciju projektus olimpiskajos centros Ventspilī, Jelgavā, Liepājā, Daugavpilī, Rīgas

rajonā, Cēsīs, Gulbenē, Valmierā un Limbažos. 2008. gada valsts budžetā paredzēti 3 jauni investīciju projekti Mežaparkā, Kleistos un Lielupē, kuri gan nepretendē un Olimpiskā centra statusu, bet saņems valsts galvojumu.

Praksē visbiežāk pašvaldībai jānodrošina līdz no 51%-66% no projekta izmaksām, 34%-, kuras 49% izmaksu nodrošinājums tiek prasīts valstij.

LOK sagatavoto investīciju projektu realizācijas shēma ir sekojoša:

- Projektu virza pašvaldība, pamatojot tā nepieciešamību un nodrošinot pašvaldības līdzfinansējumu projekta celtniecībai, kā arī uzņemoties saistības, lai sporta būve kalpotu sporta mērķiem un būtu finansiāli dzīvotspējīga pēc projekta realizācijas;
- Ministru kabinets jautājumu par nacionālas nozīmes sporta objektu izskata kā atsevišķu projektu un pieņem politisku lēmumu (visbiežāk ar valsts budžeta grozījumu palīdzību) par finansējuma / valsts garantiju piešķiršanu;
- LOK, balstoties uz Sporta likuma 11. pantā deleģētajām funkcijām, kļūst par starpnieku starp valsti un pašvaldību, t.i. kļūst par valsts galvojuma un ilgtermiņa saistību turētāju sporta būvē. Pēc būvniecības pabeigšanas, LOK iegūst kapitāla daļas sporta būvē proporcionāli valsts finansējuma daļai, kuras ir nostiprinātas Zemesgrāmatā uz sabiedriskās organizācijas vārda. Pēc projekta realizācijas LOK uzrauga sporta būves izmantošanas atbilstību sporta federāciju interesēm (būves izmantošana, treniņu laiku pieejamība utt.);
- Pēc sporta bāzes izbūves LOK jāveic valsts galvoto kredītu pamatsummas atmaksa, Valsts kases apkalpojošo maksājumu un valsts galvotā aizdevuma procentu atmaksa – valsts budžetā katru gadu tiek paredzēti līdzekļi realizēto sporta būvju valsts finansējuma daļas ilgtermiņa saistību finansēšanai.

Citi sporta būvju celtniecības finanšu avoti

Aizsardzības ministrijas finansējums

Par valsts līdzekļiem realizēti arī citi sporta būvju būvniecības projekti. Piemēram, Kuldīgas sporta halle tika uzbūvēta Aizsardzības ministrijai, kopīgi finansējot Kuldīgas vieglatlētikas manēžas izbūvi. Šajā gadījumā Aizsardzības ministrijas vajadzības pēc sporta būves pieejamības sakrīta ar Kuldīgas pašvaldības vajadzību un kopējs projekts tapa uz abu pušu vienošanas pamata. Arī 2008. gada valsts budžeta projektā, lai nodrošinātu Nacionālo bruņoto spēku (NBS) karavīru fizisko sagatavotību, kā arī popularizētu sportu Latvijas iedzīvotāju vidū, valdība 2007. gada decembrī nolēma no Aizsardzības ministrijas budžeta līdzekļiem piešķirt gandrīz miljonu latu trīs sporta būvē Bauskas, Gulbenes un Priekules pašvaldībās.

Bauskas pilsētas domei tiks piešķirti 400 000 latu Bauskas 1.vidusskolas stadiona rekonstrukcijai un militarizētās šķēršļu joslas izveidei.

Gulbenes rajona padomei tiks piešķirti 302 246 lati Gulbenes rajona Bērnu un jaunatnes

sporta skolas internāta būvniecībai, telpu un materiāltehniskās bāzes pilnveidošanai. Priekules pilsētas domei tiks piešķirti 211 000 latu Priekules vidusskolas sporta zāles būvniecībai.

Aizsardzības ministrijas investīcijas sporta būvju attīstībā valsts kopējās sporta politikas ietvaros nav koordinētas. No vienas puses, Aizsardzības ministrijas individuālā pieeja ir pamatota no resora viedokļa un aizsardzības sektora specifikas (drošība, slepenība), turklāt Aizsardzības ministrija pati pārziņā sava resora vēlmes un vajadzības. No otras puses, būtu lietderīgi koordinēt valsts kopējos ieguldījumus un sporta būvju ģeogrāfisko noklājumu, lai neradītu dublēšanos ministriju projektu starpā un finanšu resursu neefektīvu izmantošanu.

Iekšlietu ministrijas finansējums

No Iekšlietu ministrijas budžeta 2005-2006. gadā ir finansēta Rēzeknes Valsts robežsardzes koledžas sporta kompleksa izbūve. Arī Iekšlietu ministrija, lai nodrošinātu savam personālam nepieciešamās sportošanas iespējas, var realizēt investīciju projektus kopīgi ar pašvaldību, izejot no iekšlietu sistēmas interesēm un vajadzības, nekoordinējot projekta realizāciju ar Izglītības un zinātnes ministriju vai Sporta pārvaldi.

Esošā situācija – nacionālo finanšu ietvars kā problēma

2007. gada 10. aprīlī RAPLM savā kompetencē no Ekonomikas ministrijas pārņēma valsts investīciju plānošanas funkciju. RAPLM ir izveidojusi starpinstitutūciju darba grupu ar mērķi integrēt valsts investīciju plānošanu budžeta plānošanas ciklā un sasaistīt to ar stratēģiskās plānošanas procesu. Darba grupas uzdevums ir izstrādāt „Konceptiju par vienotu un koordinētu valsts investīciju plānošanas procesa izveidi un ieviešanu valsts pārvaldē.”

Kaut arī koncepcijas izstrāde vēl joprojām turpinās, RAPLM starpinstitutūciju darba grupa pieņēmusi lēmumu pagaidām nepiedāvāt jaunu modeli tām nacionālajām investīcijām, kur projekta iniciators ir pašvaldības. Ieteikumi skars tikai ministriju investīciju projektus, kas iekļauti institūciju darbības stratēģijās kā jaunās politikas iniciatīvas.

Attiecībā uz atbildību sadalījumu starp IZM un RAPLM izglītības iestāžu finansēšanā, 2008.gada augustā panākta vienošanās, ka Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā ir investīcijas profesionāli tehniskajām skolām, bet RAPLM pārziņā - pašvaldību skolām nepieciešamās investīcijas. Kaut arī no īpašumtiesību viedokļa šāds atbildību sadalījums ir loģisks, tad no funkcionālā viedokļa un pārvaldības efektivitātes viedokļa šāda pieeja ir diskutējama.

Neskaidrā situācija un vienota ietvara trūkums, valsts līdzdalībai finansējot pašvaldību projektus, rada neskaidrību par veidu, kā turpmāk pašvaldībām un reģioniem plānot nozīmīgus investīciju projektus tādās nozarēs kā izglītības (t.sk. pirmskolas) būvju nodrošināšanā, veselības aprūpē, sociālajā aprūpē, sporta un kultūras pieejamības

nodrošināšanā, vietējas nozīmes autoceļu uzturēšanā, vides investīciju projektu realizācijā, ugunsdzēsības un sabiedriskās kārtības dienestu infrastruktūras izveidē. Tiesa - daļa no uzskaitītajām funkcijām, kuru realizācijai iespējams piesaistīt ES finansējumu, ir salīdzinoši labākā situācijā – piemēram, veselības aprūpes un vides projekti.

Šī situācija prasa nozaru ministrijām un RAPLM kā valsts investīciju koordinatoram definēt principus, pēc kuriem valsts nozaru programmās nodrošina līdzfinansējumu pašvaldību pieteiktajiem investīciju projektiem.

Šobrīd, nacionālais līmenis (ministrijas) lielā mērā ir nodrošinājis nacionālo funkciju realizācijai nepieciešamo sistēmu izveidi kā administratīvo resursu nodrošinājuma, tā kapitāla investīciju ziņā, piemēram, izveidotas funkcionējošas ministrijas un to padotie/pakļautie dienesti, aptverot tādus projektus kā Austrumu robežas izbūve, ministriju reģionālo iestāžu tīkls utml. Lielāka atpalcība joprojām vērojama tieši publisko pakalpojumu nodrošinājuma ziņā reģionos un pašvaldībās.

Tādēļ, veidojoties spēcīgākām un lielākām pašvaldībām, galvenais izaicinājums valstij un pašvaldībām ir nodrošināt pakāpenisku finanšu decentralizāciju, t.i. pārdalot valsts nodokļu ieņēmumus (iedzīvotāju ienākuma nodoklis un pieaugot nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumiem) par labu pašvaldībām un ļaujot tām brīvāk rīkoties ar līdzekļiem, tādējādi paaugstinot jauno pašvaldību spēju neatkarīgi no valsts līdzfinansējuma realizēt tos investīciju projektus, kuri nepieciešami pašvaldības funkciju nodrošināšanai saskaņā ar to attīstības stratēģiju.

2. Sporta objektu izvietojuma administratīvie nosacījumi

Problēmai ir vieglāk rast risinājumu, ja tā tiek sadalīta sīkākos segmentos. Šo pašu sadalīšanas principu iespējams izmantot arī attiecībā uz kritērijiem sporta objektu izvietojumam, vienlaikus ņemot vērā sasniegumu sporta un vispārizglītojošo skolu sporta zāļu celtniecības dažādos mērķus. Prioritārās jomas noteikšana un finanšu līdzekļu pārdale par labu vienam vai otram virzienam ir strīdīgs jautājums. Ja apskatām sporta lietderīgumu no sabiedrības viedokļa, tad vislietderīgākais būtu sports, kas aptver visplašāko mērķa grupu – jaunatnes sports un tautas sports. Tomēr, tā kā sportam ir arī citi uzdevumi, jautājuma būtība nevar tikt sašaurināta tikai līdz pieejamības un mērķa grupas mēroga aspektam.

Izmantojot problēmu sadalīšanas pieeju, pētnieki piedāvā sasniegumu sporta, tautas sporta un jaunatnes sporta finansēšanas un optimālā novietojuma jautājumus aplūkot atsevišķi. Līdz ar to jautājums par sportu būvju un objektu celtniecību pētījuma ietvaros tiek skatīts trijos griezumos: nacionālās nozīmes sporta objektu celtniecība, tautas sporta attīstība un skolu sporta zāļu vai peldbaseinu celtniecība.

Izmantojot Zemgales attīstības centru klasifikācijas piemēru, teritoriālais sadalījums atbilstoši sporta objektu funkcijām varētu būt reģions, novads un pagasts. Lai gan pēc administratīvi teritoriālās reformas administratīvo vienību nosaukumi un mērogs mainīsies, attiecināmie principi paliktu tie paši.

Nacionālās nozīmes sporta attīstības centri reģiona mērogā

Nākotnē katrā reģionā ieteicams uzcelt vai rekonstruēt vismaz vienu nacionālo sporta bāzi. Lai sasniegumu sportam būtu reģionāls raksturs, nepieciešams sporta bāzu tuvumā plānot arī viesnīcas vai internāta pakalpojumus.

Atbilstoši reģiona sporta sasniegumu tradīcijām būtu jāizsver, kurš nacionālās nozīmes sporta objekts – baseins, sporta zāle vai kāds cits sporta objekts varētu būt ekonomiski lietderīgāks un vairāk noslogots. Īpašuma formai vajadzētu būt atkarīgai no investētā finanšu apjoma proporcijām. Atkarībā no tā sporta objekts varētu piederēt vai nu valstij, vai pašvaldībai. Pašreiz Latvijā ir arī nacionālās sporta bāzes, kas ir privātīpašums. Tā kā normatīvajā bāzē vēl aizvien pastāv pretrunas, vai nacionālā sporta bāze ir privatizējama vai nē, šis valsts un privātās partnerības sadarbības veids būtu nākotnē likumdošanā jāatrunā sīkāk.

Nacionālā sporta bāze varētu slēgt līgumus ar firmām, sporta skolām un vispārizglītošām skolām, kā arī sporta federācijām par pakalpojumu sniegšanu.

Ja reģiona ietvaros tiek lemts būvēt peldbaseinu, būtu ieteicams apsvērt, vai iespējams uzbūvēt 50 m peldbaseinu. Finansējumu nodrošinātu gan valsts, gan pašvaldība, jo šim objektam būtu uzdevums nodrošināt gan sasniegumu sporta attīstību reģionā, gan arī veicināt pakalpojumu pieejamību reģiona iedzīvotājiem. Reģionālajam baseinam vajadzētu būt ar nacionālās sporta bāzes statusu. Ja nākotnē tiktu izstrādāta sporta bāzu

klasifikācija, tad būtu iespējams noteikt gan valsts un pašvaldības finansējuma proporcionālo apjomu, kā arī valsts un pašvaldību pienākumus un tiesības sporta objekta uzturēšanā un izmantošanā.

Vietējā līmeņa sporta attīstības centri novada/vairāku novadu mērogā

Novada vai vairāku novadu ietvaros finansiāli atbalstāma būtu tādu sporta objektu būvniecība, kas nodrošinātu infrastruktūru un nepieciešamos nosacījumus tautas sporta attīstībai, kā arī nodrošinātu iespējamību organizēt kultūras pasākumus. Paralēli sporta objektiem, kas prasa ievērojamus kapitālieguldījumus, būtu ieteicams organizēt sporta pasākumus, kas iesaista plašas iedzīvotāju masas un kuriem nepieciešamas minimālas finanses.

Vietējā līmeņa attīstības centrā vajadzētu būt vismaz vienam sporta objektam, ko būtu iespējams izmantot plašāka mēroga sporta sacensībām, kā arī tautas sporta pasākumiem. Paralēli sporta objekta funkcionēšanai nepieciešams nodrošināt arī viesnīcas vai internāta izmantošanas iespējamību.

Jauna vietējā līmeņa attīstības centra sporta objekta būvniecība ir rūpīgi jāizvērtē no finanšu efektivitātes viedokļa, ņemot arī vērā jau esošo sporta objektu stāvokli un izmantošanas iespēju. Novada/novadu nozīmes sporta objektu celtniecība varētu attaisnoties tikai tādā gadījumā, ja individuāli katram projektam tiek izsvērtā iedzīvotāju ieinteresētība un iespēja nākotnē sporta objektu pilnībā izmantot.

Finanšu līdzekļu taupības nolūkā vietējā līmeņa sporta attīstības centra ietvaros ekonomiski lietderīgāks ir 25 m peldbaseins. Ja tiek domāts par jauna peldbaseina celtniecību, tas varētu atrasties kādā no novada centra vispārizglītojošām skolām (ieteicams tajā, kurai nav standartiem atbilstošas sporta zāles). Skola, savukārt, varētu slēgt līgumus par pakalpojuma nodrošināšanu ar firmām, citām vispārizglītojošām skolām, kā arī nodrošināt pakalpojumus privātpersonām laikā, kad pašas skolas skolnieki peldbaseinu nenoslogo.

Pirmā līmeņa sporta attīstības centri pagasta mērogā pie vispārizglītojošajām skolām

Pirmā līmeņa attīstības centru sporta objekti atrodas vispārizglītojošās skolās un vienlaikus kalpo gan kā sporta pasākumu, gan arī kultūras pasākumu organizēšanas vieta.

Jautājumu par sporta zāļu un peldbaseinu celtniecību vispārizglītojošās skolās ir nepieciešams saskaņot ar Izglītības un zinātnes ministriju, rajonu izglītības pārvaldēm (līdz administratīvi teritoriālajai reformai) un pagastu pašvaldībām. Ja komunikācija netiek nodrošināta, pastāv risks investēt kapitālieguldījumus skolā, kas pēc pāris gadiem tiek slēgta mazā skolnieku skaita dēļ. Pētnieku piedāvātais risinājums pašreizējā situācijā būtu uzcelt sporta zāli vai peldbaseinu skolā, kas pēc nākošajā nodaļā piedāvātajiem izvērtēšanas kritērijiem būtu prioritārā saraksta augšgalā. Pārējās skolas, kurām nav

standartiem atbilstošas sporta zāles, varētu organizēt ārpusklases nodarbības vai sporta dienas, izmantojot pašvaldību transportu un pilnībā noslogojot jau esošos sporta objektus pagasta vai rajona ietvaros.

Piedāvājums varētu izsaukt pretestību pašvaldību vadītājos, jo ne visām pašvaldībām ir iespējams iegādāties autobusu šādām vajadzībām. Tomēr, analizējot situāciju no izmaksu efektivitātes viedokļa, pustukšas sporta zāles projektēšana, uzcelšana un uzturēšana izmaksā vairāk nekā autobusa iegāde, kuru pašvaldība var izmatot savu iedzīvotāju un skolnieku pārvadāšanai, nodrošinot sporta, kā arī kultūras aktivitātes rajonā. Diemžēl pašreizējā demogrāfiskā situācija rajonos uzrāda tendenci skolēnu skaitam nākotnē samazināties, līdz ar to daudzas skolas tuvākajos gados tiks slēgtas vai apvienotas. Lai nodrošinātu izglītības pieejamību, pašvaldībām būs nepieciešams nodrošināt transportu uz izdzīvojošajām skolām no attālajiem rajona punktiem tik un tā. Šis arguments varētu kalpot kā atspēkojums pretestībai tērēt naudu transporta līdzekļiem un to uzturēšanai pašlaik.

Skolas autobusu iegāde, realizējot izglītības iestāžu optimizācijas plānus ir arī uzdevums, kas minēts Izglītības un zinātnes investīciju programmā 2005. – 2009. gadam.

3. Sporta objektu izvietojuma lietderības izvērtējuma aspekti

Izvērtējot jaunu sporta objektu būvniecības nepieciešamību reģionu, novadu un pagastu līmenī, lēmumu pieņemšanu nevajadzētu ietekmēt jau pagātnē izdarītajiem kapitālieguldījumiem – tā saucamajām zaudētajām izmaksām. It īpaši to būtu ieteicams ņemt vērā, izvērtējot padomju laikā uzcelto sporta objektu fizisko stāvokli. Ja, atjaunojot objektu, tas nenes sociālos ieguvumus, kas ir augstāki par investētajām izmaksām, objekts būtu slēdzams un izīrējams ieinteresētajām struktūrām vai pārdodams.

Sporta objektu lietderības izvērtējums vairumā gadījumu nevar tikt balstīts tikai uz finansiālo izmaksu - ieguvumu analīzi. Neņemot vērā sociālos ieguvumus, izmaksu – ieguvumu aprēķins vienmēr parādīs negatīvu neto pašreizējo vērtību NPV, līdz ar to padarot projektu nepievilcīgu investoriem. Sociālie ieguvumi sporta objektu investīciju projektos ir iedzīvotāju veselības uzlabošanās ilgtermiņā un līdz ar to arī ekonomiski aktīvā vecuma pildzināšanās, kas dod lielāku cilvēka dzīvības vērtību un līdz ar to – sociālo ieguvumu pārsvaru pār sociālajām izmaksām.

Pētnieki iesaka sporta objektu izvietojuma lietderību analizēt no šādiem aspektiem:

- **Iedzīvotāju demogrāfiskais un blīvuma aspekts**

Lai identificētu sporta objektu potenciālo lietotāju, nepieciešams pētīt administratīvā apgabala iedzīvotāju vecuma struktūru, kā arī ienākumu līmeni. Ja tajā pārsvarā dominē pusmūža iedzīvotāji, pastāv risks, ka uzceltais sporta objekts netiks pilnībā noslogots, līdz

ar to priekšroka dodama jau esošo sporta objektu lietderīgai izmantošanai, kā arī dažādu brīvības sporta pasākumu organizēšanai

Reģiona attīstības indekss ir lielums, kas norāda teritorijas attīstības virziena tendenci laikā. Kaut arī izveidojas apburtais loks un pastāv uzskats, ka teritorija nekad neattīstīsies, ja netiks būvēta atbilstoša infrastruktūra, pētnieki uzskata, ka sporta būvju celtniecība tautas sportam savā ziņā jāuzskata par luksusu precī, kuru pircēji pirks tikai tad, ja iepriekš tiks apmierinātas to prasības pēc pamatstruktūras (bērnudārziem, darba vietām utml). Līdz ar to tautas un sasniegumu sporta attīstība depresīvā rajonā lielā mērā ir atkarīga tieši no vispārīzglītojošo skolu personāla spējas un iniciatīvas par sporta aktivitāšu centru izveidot kādu no pagasta vispārīzglītojošām skolām.

Šī aspekta izvērtēšanai ir izveidoti kritēriji “**prognoze**” un “**skaits**”.

- **Iedzīvotāju aktivitātes aspekts**

Teritorijā ar zemu iedzīvotāju ienākumu līmeni pastāv lielāks risks iedzīvotāju vienaldzībai pret kultūras un sporta notikumiem. Šim kritērijam, atšķirībā no pārējiem, ir grūti piemērot skaitlisku vērtību, jo ne vienmēr indivīda aktivitāte ir tieši proporcionāla regulāram ienākumu apjomam. Būtisku lomu iedzīvotāju iesaistē sporta pasākumos ir sporta pedagogu un treneru personībām. Līdz ar to iedzīvotāju ieinteresētība sporta objekta izmantošanā ir uzskatāma par subjektīvu kritēriju un analizē izmantojama kā papildus kritērijs strīdīgu jautājumu izšķiršanā. Tā, piemēram, ja, analizējot divu sporta objektu izvietojuma lietderību, tiek iegūti vienādi rezultāti, ieinteresētības kritērijam varētu būt izšķiroša nozīme investīciju lēmuma pieņemšanā.

Šī aspekta izvērtēšanai ir izveidots kritērijs „**ieinteresētība**”.

- **Izvietojuma ģeogrāfiskais aspekts**

Sporta objektu ekonomiskā lietderība lielā mērā ir atkarīga no pieejamības faktora. Parasti ieinteresētība veikt sporta aktivitātes ir atkarīga no laika, kuru cilvēks gatavs ziedot ceļā līdz sporta objektam. Lai gan katram indivīdam sporta vērtība, izteikta laika vienībās ir dažāda, pētījumā tiek izvirzīts pieņēmums, ka tās ir 15 minūtes vienā virzienā. Ar nolūku netiek lietoti kilometri, jo ceļu kvalitāte ir dažāda un līdz ar to arī ceļā patērētais laiks.

Šī aspekta izvērtēšanai ir izveidots kritērijs „**pieejamība**”.

- **Esošo tuvāko sporta objektu noslogotības aspekts**

Jaunu sporta objektu būvniecība ir ekonomiski lietderīga tikai tajā gadījumā, ja iepriekšējos gados uzbūvētie sporta objekti ir pilnībā noslogoti.

Šī aspekta izvērtēšanai ir izveidots kritērijs “**lietderība**”.

Jāpiebilst, ka šie aspekti varētu tikt izmantoti ne tikai sporta objektu optimāla izvietojuma noteikšanai, bet jebkuru sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas centru (kultūras namu, veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju, policijas iecirkņu utt.) optimāla izvietojuma noteikšanai.

4. Kritēriju definīcijas un svāri atbilstoši sporta attīstības centru līmenim

Piešķirot valsts budžeta līdzekļus sporta objektu celtniecībai vai rekonstruēšanai, būtu ieteicams noteikt, kura vieta jauna sporta objekta būvniecībai būtu visoptimālākā. Šim nolūkam pētnieki iesaka izmantot multikritēriju metodi. Tā parasti tiek lietota lēmumu pieņemšanas procesa gadījumos, kad lēmumu ietekmē vairāki kritēriji, kuriem ir dažādas vērtības un svārs. Lēmums tiek pieņemts, sasummējot kopā visu kritēriju vērtību un svāra reizinājumus un pēc tam izveidojot prioritāro sarakstu. Finansējums vispirms tiek piešķirts objektiem ar vislielāko iegūto punktu summu. Jāņem vērā, ka kritērijam „**ieinteresētība**” nav skaitliskas vērtības, tas ir subjektīvs un lēmuma pieņemšanas procesā piešķir zināmu līdzsvarotību, lai finanšu sadalījumu neietekmētu tikai sausi statistiski aprēķini, bet arī cilvēciskais faktors. Šī iemesla dēļ strīdīgos jautājumos diskusijās jāpieaicina pārstāvji no pašvaldības, kas labāk pārzina vietējo situāciju un iedzīvotāju patieso ieinteresētību sporta attīstībā konkrētajā teritorijā.

4.1. Kritēriji jaunu sporta objektu būvniecības optimālajam izvērtējumam nacionālās nozīmes sporta attīstības centros

Investīciju projektu pieteikumu izvērtēšanai reģiona ietvaros tiek lietots iedzīvotāju demogrāfiskais un blīvuma aspekts, kura raksturošanai kritērijiem **prognoze** un **skaits** ir šādas definīcijas:

Prognoze – reģiona attīstības indekss.

Skaits teritorijā – iedzīvotāju skaits apkalpes teritorijā (reģionā), kuriem būs iespējas izmantot sporta objektu

Skaits centrā – iedzīvotāju skaits attīstības centrā, kurā tiks būvēts sporta objekts..

Kritērija „**prognoze**” vērtība ir atrodama statistikas datos vai Reģionālās attīstības vai pašvaldību lietu ministrijā.

Kritēriju „**skaits teritorijā**” un **skaits centrā**” vērtības meklējamās statistikas datos vai pašvaldībās.

Pētnieku piedāvātie kritēriju svāri tika balstīti uz pieņēmumu, ka nacionālās nozīmes sporta attīstības centri tiek veidoti ar nolūku tos maksimāli noslogot, izmantojot tos gan augstu sasniegumu sporta attīstībai, gan arī pārējā laikā piedāvājot sportošanas iespējamību tuvākajiem iedzīvotājiem.

Kritērija „**prognoze**” svārs ir 0.4, kritērija „**skaits teritorijā**” svārs ir 0.3, bet kritērija „**skaits centrā**” svārs ir 0.3.

4.2. Kritēriji jaunu sporta objektu būvniecības optimālajam izvērtējumam vietējās nozīmes sporta attīstības centros

Investīciju projektu pieteikumu izvērtēšanai vietējās nozīmes sporta attīstības centros ietvaros pētnieki piedāvā lietot iedzīvotāju demogrāfiskā un blīvuma, kā arī ģeogrāfiskā izvietojuma aspektu, kuru raksturošanai kritērijiem **prognoze**, **skaits** un **pieejamība** ir šādas definīcijas:

Prognoze – rajona(teritorijas) attīstības indekss.

Skaits teritorijā – iedzīvotāju skaits apkalpes teritorijā (rajonā), kuriem būs iespējas izmantot sporta objektu

Pieejamība – iedzīvotāju skaits teritorijā, kas atrodas 15 minūšu brauciena attālumā no jaunbūvējamā sporta objekta..

Kritērija „**prognoze**” svars ir 0.3, kritērija „**skaits teritorijā**” svars ir 0.3, bet kritērija „**pieejamība**” svars ir 0.4.

Tā kā jaunu sporta objektu būvniecība vietējās nozīmes sporta attīstības centros ir atkarīga no pašvaldību spējas vienoties par iespēju finansēt kopēju projektu, šie kritēriji pārsvarā noderīgi gadījumos, kad jāizvērtē valsts finansējuma piešķiršanas iespējamība. Kritēriji noderīgi arī tajā gadījumā, ja pašvaldībām, vienojoties par optimālo sporta objekta atrašanās vietu rodas domstarpības un līdz ar to grūtības galīga lēmuma pieņemšanā. Tā kā vietējās nozīmes sporta attīstības centru primārais uzdevums ir attīstīt tautas sportu konkrētajā novadā/novados, kritērijam „pieejamība” ir dots vislielākais svars.

4.3. Kritēriji jaunu sporta objektu būvniecības optimālajam izvērtējumam pirmā līmeņa sporta attīstības centros

Investīciju projektu pieteikumu izvērtēšanai vispārīzglītojošo skolu ietvaros tiek lietoti visi 3. nodaļā minētie aspekti un no tā izrietošie kritēriji:

Prognoze – skolēnu skaita prognoze izvērtējamajā skolā nākošajos 5 gados.

Kritērijs raksturo skolēnu skaita dinamiku. Priekšrocība dodama skolām, kur skolēnu skaitam ir tendence pieaugt. Jo pieaugšanas tendence straujāka, jo novērtējot skolai tiek dota lielāka vērtība.

Skaits – skolēnu skaits skolā.

Skolām, kurās ir mazāk par 100 skolniekiem, ir lielāks risks tuvākajā laikā tikt slēgtām.

Pieejamība – skolu skaits, kurām nav zāles un kas varēs izmantot sporta zāli attiecīgajā skolā, jo atrodas 15 minūšu autobusa brauciena attālumā no tās.

Šis kritērijs dos papildus punktus gadījumā, ja apkārt skolai, kurai nepieciešama sporta zāle, atrodas daudz skolu, kurām nav sporta zāles.

Lietderība - vai 15 minūšu autobusa brauciena attālumā atrodas nenoslogota sporta zāle?
Ja atbilde ir pozitīva, šis kritērijs aprēķinā nedos papildus punktus, jo tā vērtība būs 0. Ja atbilde ir negatīva, šī kritērija vērtība ir 1.

Ieinteresētība – vai apkārtnējie iedzīvotāji ir ieinteresēti sporta zāles izmantošanā pēc un pirms skolas darba laika?

Kā jau minēts iepriekš, šim kritērijam nav skaitliskas vērtības, tāpēc, ceļot sporta objektu pagasta mērogā, sevišķi svarīgi uzklaut vietējās pašvaldības pārstāvju viedokli, kas labāk pārzina attiecīgās teritorijas iedzīvotāju intereses un aktivitātes līmeni.

Būvējot jaunu sporta objektu pirmā līmeņa sporta attīstības centros pastāv vislielākais risks, ka tas netiks pilnībā noslogots, tāpēc izvērtēšanā tiek izmantots vislielākais kritēriju daudzums un liela nozīme tiek dota arī subjektīvajam, individuālajam izvērtējumam.

Kritēriju svāri:

- Prognoze – svārs ir 3
- Skāits – svārs ir 3;
- Pieejamība – svārs ir 2;
- Lietderība – svārs ir 2.

Kritēriju vērtības:

Prognozei un skāitam:

Skolēnu skāits <100 – vērtība ir 0;

Skolēnu skāits no 100 – 200 – vērtība ir 1

.....

Skolēnu skāits no 900 – 1000 – vērtība ir 9;

Skolēnu skāits > 1000 – vērtība ir 10

Lietderībai:

Ja atbilde ir nē – 1, ja atbilde ir jā – 0.

Pieejamībai: skolu skāits.

Modificētie kritēriji pilsētu skolu sporta zāļu celtniecības nepieciešamībai

Pilsētas vispārīzglītojošo skolu sporta zāļu celtniecību nepieciešams skatīt atsevišķi no pagastu skolām, jo pilsētu skolās skolēnu skāits vienmēr ir lielāks nekā pagastu skolās, līdz ar to nodrošinot šo skolu priekšrocības būt prioritārā sarakstā augšgalā.

Tiek mainīts svārs arī izvērtēšanas kritērijos:

Prognoze – svārs 2

Skāits – svārs 2

Pieejamība – svārs 5

Lietderība – svārs 1

Kritēriji peldbaseinu celšanas nepieciešamības izvērtēšanai

Izvērtējot peldbaseina celšanas nepieciešamību, par pamata kritērijiem vajadzētu būt pieejamības un ieinteresētības kritērijam. Prognozes un skaita kritērijam ir mazāks svars nekā sporta zāļu celtniecības nepieciešamības izvērtējumā. Ja peldbaseinu cels skolā ar visērtāko piekļuves vietu citām skolām, tas dos sporta objekta optimālāko ekonomiskās lietderības noslogojumu, kaut arī skolai varētu būt nepietiekams punktu skaits jaunas sporta zāles celtniecībai. Tātad kritērijs, kas novērtētu papildus izmantošanas iespējas, varētu būt: skolu skaits, kurām iespējams izmantot peldbaseinu un kuras atrodas 15 minūšu autobusa brauciena attālumā. Ja vērtē pēc multikritēriju metodes, tā vērtība būs lielāka, jo vairāk skolu apkārtnē var izmantot peldbaseinu. Ja izvērtēšanā vairākām skolām ir vienāds punktu skaits, prioritāte dodama skolām, kurām nav sporta zāles. Jāņem vērā arī privāto baseinu atrašanās vieta.

Kā prioritāti varētu izvirzīt 25m baseinu būvniecību, jo, ekonomiski izvērtējot, to būvniecība sabiedrībai dod vislielāko labumu: peldētāpmācības prasību ieviešana pēc iespējas lielākam skolēnu daudzumam nodrošina ne tikai skolēnu veselības stāvokļa nostiprināšanos, bet arī palielina drošību, jo peldētprasme ir nepieciešama ikvienam.

5. Galvenie soļi esošo un nepieciešamo sporta objektu lietderības izvērtēšanai

Nacionālās nozīmes sporta attīstības centri reģiona mērogā

1. Ja reģionā nav starptautiskajām prasībām atbilstošu sporta objektu, kas varētu pretendēt uz nacionālās sporta bāzes statusu, ir jāizvērtē esošo sporta objektu rekonstrukcijas iespējamība. Ja izmaksas izrādās lielākas, nekā jauna sporta objekta būvniecība, jāizstrādā investīciju projekta pieteikums Sporta būvju attīstības programmai. Investīciju projektu pieteikumā tiek norādītas pašvaldības, kas, savstarpēji apvienojoties, nodrošina likumdošanā paredzēto pašvaldību budžeta līdzfinansējuma apjomu.
2. Reģionālās nozīmes sporta objektu būvniecības investīcijas projektu pieteikumi tiek izvērtēti atbildīgajā institūcijā par Sporta būvju attīstības programmas izstrādi, ņemot vērā iedzīvotāju demogrāfisko un blīvuma aspektu, kā arī aktivitātes aspektu. Atbilstoši aktuālajām reģionu attīstības politikas prioritātēm atbildīgā institūcija izsver iespēju atbalstīt depresīvās vai ekonomiski aktīvās teritorijas. Analīzē var tikt ņemts vērā reģionu attīstības indekss.

Vietējā līmeņa sporta attīstības centri novada/novadu mērogā

1. Izvērtēt visu teritorijas robežās esošo sporta objektu noslogotību un atbilstību standartiem, kas piemērojami vietējā līmeņa sporta sacensību organizēšanai. Jāņem vērā arī privāto sporta objektu atrašanās vieta un noslogotība.
2. Pārtraukt objektu, kuri ir sliktā stāvoklī, uzturēšanu un izmantošanu sporta aktivitātēm. Novadu pašvaldībām kopā ar Sporta pārvaldi un atbildīgo institūciju par Sporta būvju attīstības programmas izstrādi būtu ieteicams apsvērt lēmumu par objekta iznomāšanu, pārdošanu vai pārprofilēšanu citām sociālajām funkcijām.
3. Nodrošināt apmierinošā un labā stāvoklī esošo sporta objektu pilnu noslogojumu, izvērtējot iespēju vispārīzglītojošām skolām, kurām nav standartiem atbilstošas sporta zāles slēgt līgumus ar sporta objekta administrāciju par sporta zāles, stadiona vai peldbaseina izmantošanu ārpuskolas sporta nodarbībām. Alternatīva esošo sporta objektu noslogošanai ir līgumu slēgšana ar firmām par savu darbinieku sporta aktivitātēm.
4. Lai nodrošinātu iepriekšējā punkta prasību izpildi, novadu pašvaldībām ir jāapsver iespēja iegādāties autobusus skolēnu pārvadāšanai. Ja pašvaldībām pašai nav tādu finanšu līdzekļu, tai jāraksta investīciju projekta pieteikums autobusa iegādei. Sporta būvju attīstības programmā ir jāparedz iespēja šādus projektus iekļaut un finansēt.
5. Ja visi apmierinošā un labā stāvoklī esošie sporta objekti rajona līmenī ir noslogoti, novadu pašvaldības valsts līdzfinansējuma nepieciešamības gadījumā sagatavo

investīciju projekta pieteikumu jauna sporta objekta būvniecībai. Atbildīgā institūcija par Sporta būvju attīstības programmas izstrādi izvērtē un prioritizē sagatavotos projektus atbilstoši iedzīvotāju blīvuma un demogrāfijas, kā arī ģeogrāfiskā izvietojuma aspektam.

Pirmā līmeņa sporta attīstības centri pagasta mērogā

1. Izvērtēt iespējamību vispārizglītojošai skolai, kurai nav pašai savas sporta zāles vai peldbaseina, izmantot tuvākos nenoslogotos sporta objektus neatkarīgi no pagasta robežām.
2. Ja pašvaldībai nav iespējams iegādāties autobusu skolēnu pārvadāšanai, tai jāraksta investīciju projekta pieteikums un jāiesniedz Sporta būvju attīstības programmai.
3. Ja visi tuvākie sporta objekti jau ir noslogoti, pašvaldībai jāizvērtē optimālā jaunās sporta zāles atrašanās vieta kādā no vispārizglītojošajām skolām atbilstoši nākamajā nodaļā piedāvātajiem kritērijiem.

6. Nepieciešamo vispārizglītojošo skolu sporta zāļu optimālā izvietojuma aprēķins Cēsu rajonā

Šajā nodaļā uz piemēra bāzes ir parādīts, kā var notikt skolu sporta zāļu optimālā izvietojuma izvērtēšana visos Latvijas novados. Pētnieki nepretendē uz absolūti precīzi noteiktu attālumu kilometros, kā arī objektīvu ceļa kvalitātes izvērtējumu, aprēķinot laika intervālu, kādā iespējams nokļūt no vienas vietas uz otru. Attālumu noteikšanai tika izmantota lielā autoceļu karte „Latvija” (Mērogs 1:400 000). 2. pielikumā ir dota Cēsu rajona karte ar iezīmētiem attālumiem starp skolām (km) (dzeltenajos četrstūros), ar zilu elipsi apvilktas skolas, kurām ir sporta zāles, ar lielākiem burtiem un sarkanos iekrāsotos rāmjos ir izdalītas skolas, kas tuvākajā laikā pretendē uz finansējumu sporta zāļu atjaunošanai, zilā rāmī ir skolas, kas vēlāk cels sporta zāli. Galvenais šīs nodaļas mērķis ir parādīt kritēriju darbošanās principu, kā arī lēmumu pieņemšanas soļus katra sporta objekta atrašanās vietas izvērtēšanā.

Pēc Sporta pārvaldes datiem, sporta zāles tuvākajā laikā paredz celt šādas Cēsu rajona skolas:

Raunas vidusskola (dokumentācija iesniegta 2005. – 2007. gadā)

Līgatnes pamatskola (jau iedalīti līdzekļi)

Taurenas pamatskola (dokumentācija iesniegta 2005. – 2007. gadā)

2010. – 2012. gadā sporta zāles plāno celt Līgatnes vidusskola, Dzērbenes vidusskola un Inešu pamatskola.

Sporta zāles rekonstrukciju tuvākajos gados plāno:
Līvu pamatskola, Sērmūkšu pamatskola, Skujenes pamatskola un Cēsu sanatorijas internātskola.

Sporta zāle nepieciešama, taču tuvākajā laikā to neplāno celt šādās skolās:

Nītaures vidusskola
Amatas pamatskola
Ieriķu pamatskola,
Mārsnēnu pamatskola
Raiskuma pamatskola
Rāmuļu pamatskola
Pētera pamatskola
Drabešu internātpamatskola

Sporta zāles netiek plānots celt mazā skolnieku skaita dēļ šādās skolās:

Pedagoģiskās korekcijas klases pie Piebalgas pamatskolas
Rozulas pamatskola
Drabešu sākumskola

Sporta zāles ir:

Drustu, Straupes, Liepas, Veselavas, Zaubes pamatskolai
Jaunpiebalgas, Priekuļu, Stalbes, Vecpiebalgas vidusskolai
Raiskuma sanatorijas un Spāres speciālajai internātskolai
Jāņmuižas sākumskolai (izmanto AVS zāli)

Cēsu pilsētas ģimnāzijai
Cēsu 1. pamatskolai
Cēsu valsts ģimnāzijai
Cēsu 2. vidusskolai
Cēsu Pastariņa skolai
Cēsu 2. pamatskolai
Cēsu pilsētas pamatskolai

Izvērtējot pēc multikritēriju metodes ar iepriekš aprakstīto kritēriju palīdzību, tika iegūts šāds prioritārais saraksts:

Raunas vidusskola - 14 punktu

2 (vērtība kritērijam **skaits**, jo pašreiz skolā ir 291 sk.)*3 (kritērija svars) +
+ 2 (vērtība kritērijam **prognoze**, jo tuvākajos 5 gados skolēnu skaits saglabāsies robežās
no 200 līdz 300)*3 + 2 (vērtība kritērijam **pieejamība**)* 2 + 0 (vērtība kritērijam
lietderība)*2 = 14

Pozitīvie faktori: sporta zāli Raunas vidusskolā varētu izmantot Valkas rajona Brantu pamatskola, kurā netiek plānota sporta zāle mazā skolnieku skaita dēļ, kā arī Mārsnēnu

pamatskola, kurai nepieciešama sporta zāle (kā alternatīvu Mārsnēnu pamatskola var izmantot arī Blomes pamatskolas sporta zāli).

Pagaidu risinājumi: Finanšu līdzekļu nepietiekamības apstākļos Raunas vidusskola varētu izmantot Veselavas pamatskolas sporta zāli, kas, aplūkojot skolēnu skaitu skolā, nav pietiekoši noslogota, Priekuļu lauksaimniecības tehnikuma, kā arī savas skolas volejbola un basketbola laukumu.

Tauresnes pamatskola – 12 punktu

$1*3+1*3+ 2(\text{zāli varētu izmantot Dzērbenes vidusskola un Sērmūkšu pamatskola})*2+1*2= 12$

Piezīmes: Lai gan, ņemot vērā ceļa garumu un kvalitāti, ir iespējams 15 minūtēs veikt attālumu līdz Vecpiebalgas vidusskolas sporta zālei, kritērijam lietderība tiek piešķirta vērtība 1, jo Vecpiebalgas vidusskolai zāle varētu būt jau pietiekoši noslogota pietiekamā skolēnu skaita dēļ.

Līgatnes pamatskola – 10 punktu

Atbilstoši algoritmam, kādā veidā tika iegūti Raunas vidusskolas punkti, summējam:

$1*3+1*3+2 (\text{zāli varētu izmantot Ieriķu pamatskola, Līgatnes vidusskola})*2+0 (\text{var izmantot Spāres speciālās internātskolas zāli})*2 = 10$

Pagaidu risinājums: Līgatnes pamatskola izmanto Līgatnes vidusskolas VFS zāli.

Līvu pamatskola – 9 punkti

$0*3+1*3+ 2*2+ 1*2 = 9$

Pozitīvie faktori: zāli varētu izmantot Rāmuļu pamatskola un Drabešu internātpamatskola, kas jaunas sporta zāles celtniecību tuvākajā laikā neplāno, lai gan skolēnu skaits tajās pietiekami liels (Rāmuļu pamatskola var izmantot arī Priekuļos esošās sporta zāles).

Līdz ar to Līvu pamatskolas sporta zālei būtu laba noslogotība. Kā papildus faktors minama pozitīva dzimstības tendence Vaives pagastā. Minēto iemeslu dēļ līdzekļu iedalīšana Līvu pamatskolas sporta zāles rekonstrukcijai būtu ļoti vēlama.

Līgatnes vidusskola – 8 punkti

$1*3+1*3+2*1 (\text{Ieriķu pamatskola})*2+0*2 (\text{nākotnē uzceltā Līgatnes pamatskolas zāle})$

Piezīme: Pēc kritēriju vērtējuma abas Līgatnes skolas iegūst vienādu punktu skaitu, jo tām ir aptuveni vienāds skolēnu skaits, kā arī ģeogrāfiskais izvietojums. Līgatnes vidusskola tomēr saņem mazāk punktu tāpēc, ka, tā kā Līgatnes pamatskolai jau ir piešķirts finansējums sporta zāles celtniecībai, iespējams, ka tā tiks finansēta arī turpmāk. Turpretim, iespējamo Līgatnes vidusskolas sporta zāles būvniecību vajadzētu rūpīgi apsvērt no lietderības viedokļa.

Skujenes pamatskola – 4 punkti

$$0*3+0*3+1*2+1*2 = 4$$

Piezīmes: Skujenes un Sērmūkšu pamatskola atrodas pietiekami tuvu viena pie otras un katrā no tiem ir pietiekami mazs skolēnu skaits. Līdz ar to finanšu līdzekļu ierobežojuma apstākļos būtu jāizvērtē, kurā no vietām ir izdevīgāk vispirms sporta zāli atjaunot. Aplūkojot dzimstības tendenci, pastāv lielāka varbūtība, ka Sērmūkšu pamatskolā būs lielāks skolnieku skaits, līdz ar to priekšroka būtu dodama Sērmūkšu pamatskolai. NO otras puses, Skujenes pamatskola atrodas ģeogrāfiski neizdevīgākā stāvoklī un Vecpiebalgas vidusskola varētu nebūt 15 minūšu autobusa brauciena attālumā no tās. Izvērtējot, kurai skolai būtu dodama priekšroka, jāpielieto arī subjektīvais vērtēšanas kritērijs **ieinteresētība**, kas šajā gadījumā varētu būt izšķirošais galīga lēmuma pieņemšanā.

Sērmūkšu pamatskola – 2 punkti

$$0*3+0*3+1*2+ 0*2 \text{ (nākotnē varēs izmantot Tauresnes pamatskolas sporta zāli)} = 2$$

Pozitīvie faktori: Rekonstruēto zāli varētu izmantot Skujenes pamatskola

Dzērbenes vidusskola – 0 punktu

$$0*3+0*3+0*2+0*2 \text{ (nākotnē uzceltā Tauresnes pamatskolas sporta zāle vai Drustu pamatskolas zāle)} = 0$$

Negatīvie faktori: Pašreiz Dzērbenes vidusskolā ir tikai 91 skolnieks un pastāv tendence tuvāko gadu laikā skolēnu skaitam mazliet samazināties vai būt tādā pašā līmenī. Pastāv risks, ka laika posmā, kad skola plānos sporta zāles būvniecību, stāvoklis varētu būt kritisks un riskants investīcijām.

Inešu pamatskola- 0 punktu

$$0*3+0*3+0*2+0*2 \text{ (var izmantot Vecpiebalgas vidusskolas zāli)} = 0$$

Negatīvie faktori: līdzīgi kā Dzērbenes vidusskolai, Inešu pamatskolai ir raksturīgs mazs skolēnu skaits, kā arī nelabvēlīgs ģeogrāfiskais stāvoklis, kas jaunuzcelto sporta zāli neļautu izmantot citām skolām. Pie kam, skola var izmantot Vecpiebalgas vidusskolas sporta zāli.

7. Iespējamais finansēšanas modelis starp valsti un pašvaldībām pēc novadu izveides

7.1. Vīzija - jauno pašvaldību izveides principi

Ievērojot to, ka pašvaldību reforma šobrīd vēl ir tikai sākuma stadijā un nav zināmi kritēriji pašvaldību apvienošanās procesā, to caurmēra mērogs un tas, kāda būs jauno pašvaldību finanšu spēja, pašlaik iespējams veidot jauno sporta būvju finansēšanas modeli pieņemot, ka pašvaldību reforma sasniegs sekojošus mērķus:

1. pašvaldības apvienojoties izveidos tādas administratīvi teritoriālās vienības, kuras būtu spējīgas no saviem nodokļu ieņēmumiem un piesaistītajām investīcijām koncentrēt pietiekama apjoma finanšu līdzekļus, lai varētu iedzīvotājiem nodrošināt publisko pakalpojumu pilnu spektru: bērnudārzu un izglītības iestāžu pieejamību, komunālo infrastruktūru un pakalpojumus, sociālo aprūpi, kultūru, sabiedrisko kārtību, ugunsdzēsību u.c. funkcijas, t.sk. arī nodrošinot sportošanas iespējas visa gada garumā visām sociālajām grupām. Tas nozīmē, ka esošajām pašvaldībās pagastu apvienošanās procesā nepieciešams meklēt tādu mērogu, kurš ļauj saviem iedzīvotājiem nodrošināt pamatpakalpojumus pašvaldības teritorijā vai daļu pakalpojumus blakus pašvaldības teritorijā.
2. no centrālās valsts pārvaldes puses tiks definēta virzība uz finanšu decentralizāciju, t.i. mazāku ministriju lomu publisko investīciju realizācijā un lielāku pašvaldību neatkarību lēmumu pieņemšanā, brīvību investīciju plānošanā un realizācijā, ieskaitot finanšu līdzekļu piesaisti.
3. no centrālās valsts pārvaldes puses tiks samazināta politiskās iejaukšanās iespējamība (Saeima finansējumu piešķir programmai, nevis projektam), tādējādi mazinot sistēmas kropļošanu un lielāku uzsvāru liekot uz vietējās pašvaldību politikas lomu, īpaši gadījumos, kad nepieciešams vairākām pašvaldībām apvienot finansējumu vienotam projektam. Nepieciešams izstrādāt mehānismu reģiona pašvaldību iesaistīšanai reģionālas nozīmes projektu plānošanai, izstrādei un realizācijai, apvienojot ieinteresēto pašvaldību finansējumu.

7.2. Valsts investīciju programmatiskais ietvars pašvaldībām

Pieņemot, ka administratīvi teritoriālā reforma sasniedz iepriekšminētos mērķus, centrālajai valsts pārvaldei nepieciešams vienots valsts investīciju programmatiskais ietvars pašvaldībām ar skaidriem nosacījumiem valsts līdzfinansējuma apjomam.

Valsts investīciju programmu ietvara izveidē iespējami 2 pamatvarianti

1. variants. RAPLM veido apvienoto pašvaldību investīciju programmu visām nozarēm. Programmas veidošanas procesā tiek izvērtēta pašvaldību investīciju projektu atbilstība reģionālās attīstības mērķiem un nozaru ministriju politiku mērķiem, piemēram, IZM sporta politikas mērķiem. Šajā gadījumā programma ir centralizēta un līdzīga agrākajai Valsts investīciju programmai, ar vienotu finanšu grozu dažādu nozaru investīciju projektiem. Diemžēl šāds modelis neļauj efektīvi no nozares viedokļa izvērtēt projekta kvalitāti, kā arī rada riskus vienotu kritēriju izstrādei un piemērošanai, jo ir gandrīz neiespējami izvērtēt un salīdzināt efektivitātes, piemēram, kultūras objektam un sporta būvei.

2. variants. Pētnieku piedāvātais risinājums būtu likvidēt līdzšinējo Valsts investīciju programmas modeli, tā vietā dodot iespēju katrai ministrijai izstrādāt savu investīciju programmu nozares politikas realizācijai, kurā būtu paredzēts valsts subsīdiju atbalsts pašvaldību projektiem. Katra ministrija nodrošinātu iesniegto investīciju projektu izvērtēšanu atbilstoši definētajiem atlases kritērijiem un atbilstošu projektu administrēšanas sistēmu, nepieciešamības gadījumā piesaistot arī sabiedrisko sektoru (IZM gadījumā, izvērtējot sporta nozari – sporta federācijas un LOK).

Ikgadējais Ministru kabineta uzdevums būtu noteikt piešķiramā finansējuma apjomu un proporcijas starp dažādu nozaru investīciju programmām atbilstoši Ministru kabineta noteiktajām tautsaimniecības plānošanas prioritātēm.

Saeimai, savukārt, būtu nepieciešams izdiskutēt Ministru kabineta piedāvāto nozaru investīciju sadalījumu, nepieciešamības gadījumā veicot korekcijas starp programmām, apstiprinot gada budžetu.

Minētā sistēma ļautu katrai ministrijai izveidot nozarei specifisku atbalsta programmu, paredzot finansējuma grozu budžeta gadam un nosakot skaidrus kritērijus projektu atlasei. Lai nodrošinātu nozaru projektu reģionālo izlīdzināšanu, RAPLM uzdevums būtu izvērtēt investīciju projektu reģionālo pārklājumu un nepieciešamības gadījumā piedāvāt nozaru programmās iestrādāt kritērijus, kuri nodrošina labāku pakalpojuma pieejamību reģionā.

8. Izglītības un zinātnes ministrijas pašvaldību investīciju programmas ietvars

8.1. Sporta objekti, kas tiek celti vai atjaunoti ārpus vispārizglītojošām skolām

Izglītības un zinātnes ministrija veido specializētu **Sporta būvju attīstības programmu**, integrējot agrāko Valsts investīciju programmas modeli un LOK pārraudzīto individuālo sporta būvju attīstīšanas modeli. Šīs programmas mērķis būtu nevis nodrošināt mērķdotācijas konkrētu pašvaldību investīciju projektiem, bet gan iezīmēt budžetu valsts subsīdijām un radot sistēmu, kurā tiek nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas visām pašvaldībām pretendēt uz valsts līdzfinansējumu.

Izglītības un zinātnes ministrija veido Sporta būvju attīstības investīciju programmu, nosakot sasniedzamos mērķus, kritērijus projekta atlasei, piešķiramo līdzfinansējuma apjomu utt.

Šajā programmā būtu lietderīgi iekļaut arī LOK virzītos investīciju projektus, kuru finansējums līdz šim tika nodrošināts ar ikreizēju MK lēmumu individuālam projektam. Tas nozīmē, ka visi sporta būvju projekti konkurētu pēc vienotiem atlases kritērijiem.

Šīs programmas ietvaros arī tiek rezervēta tā finansējuma daļa, kura nepieciešama, lai nodrošinātu maksājumus Valsts Kasei kārtējo aizņēmuma procentu atmaksai, kuri jānodrošina LOK, apmaksājot valsts maksājuma daļu jau izbūvētajās lielajās sporta hallēs. Līdzšinējā kārtība ar MK galvojumu piešķiršanu individuāliem projektiem būtu atceļama.

Sporta būvju attīstības programmu būtu lietderīgi sadalīt divās **apakšprogrammās pēc būvju primārā izmantošanas mērķa:**

- nacionālas nozīmes sporta attīstības centri reģiona mērogā jeb sporta būves un to aprīkojuma nodrošinājums, kur primārais mērķis ir nodrošināt apstākļus uz augstiem sasniegumiem orientētam sportam, un sekundārais mērķis - pieejamība plašai sabiedrībai;
- vietējā līmeņa sporta attīstības centri novada/vairāku novadu mērogā, kur primārais mērķis ir pieejamība plašai sabiedrībai. Šajā variantā RAPLM loma varētu būt konsultatīva, t.i. RAPLM varētu uzraudzīt reģionālās attīstības nosacījumu iekļaušanu projektu atlases kritērijos, piemēram, analizējot sporta pieejamību ģeogrāfiski.

Projektu kvalifikācijas **kritēriji** valsts līdzfinansējuma saņemšanai abām apakšprogrammām varētu būt vienādi:

- pašvaldības/u spēja nodrošināt Sporta būvju attīstības programmā noteikto līdzfinansējuma apjomu no sporta būves izmaksām;
- pašvaldības/u spēja uzturēt sporta būvi pēc projekta izbūves;
- sporta būves pieejamība plašai sabiedrībai un tā sociālā vērtība (blakus izmantošanas iespējas);

- sporta būves funkcionālā atbilstība higiēnas, drošības un tehniskajām prasībām.

Specifiski kritēriji būtu nosakāmi sporta būvēm, kur primārais mērķis ir nodrošināt apstākļus uz augstiem sasniegumiem orientētam sportam, jo tam nereti nepieciešama specifiska sporta infrastruktūra un iekārtas, kā arī būvju atbilstība starptautisko sporta federāciju noteiktajiem standartiem.

8.2. Pašvaldību virzīto projektu finansēšana vispārizglītojošo skolu ietvaros

Lai skola pilnībā veiktu savu funkciju, tai nepieciešamas gan siltas telpas un ērti mācību kabineti, gan arī standartiem atbilstoša sporta zāle. Līdz ar to pašvaldību projektiem, kas tiek iesniegti uz Izglītības ministrijas investīciju programmu izglītībā un zinātnē, nepieciešams būt kompleksiem investīciju projektiem, kas sastāv gan no ēku renovācijas, siltināšanas, gan arī telpu labiekārtošanas un sporta zāles rekonstrukcijas/būvniecības izdevumiem. Tā kā šāda veida investīciju projektu pieteikumi vairs nebūs „avārijas situāciju apturēšana”, valstij būs nepieciešams rast papildus līdzekļus šādu apjomīgu izdevumu finansēšanai.

Ievērojot to, ka skolu uzturēšana ir pašvaldību funkcija un sagaidāms, ka pašvaldību apvienošanās procesā straujāk noritēs skolu tīkla optimizācijas process, daudz saimnieciskāk varētu arī tikt izlietotas investīcijas tajās izglītības iestādēs, kuras spēj nodrošināt izglītības procesu pašvaldības skolēniem vispilnīgāk. Arī skolu rekonstrukcijai nepieciešams pārskatīt valsts investīciju politiku un nosacījumus līdzfinansēšanai, jo pieaugot pašvaldību finanšu spējai, mazināsies nepieciešamība pēc valsts investīcijām.

Pētnieki ierosina izslēgt cita veida sporta objektu finansēšanu no Izglītības ministriju investīciju programmas izglītībai un zinātnē un iekļaut tos Sporta būvju attīstības programmā, izņemot gadījumus, kad sporta zāle vai stadions ir skolas infrastruktūras sastāvdaļa. Līdz ar to šī programma tiktu orientēta uz dažiem, bet finansiāli nozīmīgiem skolu atjaunošanas projektiem, kas tiktu izvērtēti atbilstoši iepriekšējās nodaļas minētajiem principiem

8.3. Dalītā finansējuma principa ieviešana sporta objektu celtniecībā

Nevar noliegt, ka visas sporta būves zināmā mēra pilda gan sabiedrības pieejamības uzdevumu ciešā sasaistē ar sabiedrības veselības mērķiem, gan orientāciju uz augstiem sasniegumiem, kas mazāk saistīts ar sabiedrības veselību, bet vairāk ar valsts starptautisko tēlu un sabiedrības patriotismu.

Izvērojot līdzšinējo sporta būvju pieredzi var secināt, ka sporta būvju attīstība nav pietiekami efektīva, ja par to realizāciju atbildīga tikai centrālā vara (Daugavas stadions

Rīgā) vai arī tikai pašvaldība. Arī privāti finansētas sporta būves uz pašvaldības zemes un ar valsts līdzfinansējumu bez skaidra regulējuma nenodrošina valsts funkciju apmierināšanu (sporta bāze „Arēna Rīga”). Perspektīvāks sporta būvju attīstības modelis būtu tāds, kurš apvienotu gan valsts un pašvaldības finansējumu, gan radītu stimulus sporta būvju celtniecībā iesaistīties arī privātajam finansējumam.

Katra sporta būve ir unikāla un dažādā mērā pilda valsts sporta politikas mērķus, kā arī dažādi apmierina vietējo vai reģiona iedzīvotāju vajadzības.

Būves funkcionalitāti nosaka vairāki faktori:

- būves tehniskais risinājums (vaļējs/slēgts stadions, sporta veidu iespējas, blakus izmantošanas iespējas, skatītāju skaita iespējas utt.);
- vieta, kur tā būvēta (sasniedzamība, transporta iespējas, blakus pakalpojumu iespējas (viesnīcas, restorāni utml.);
- pašvaldība, kas realizē projektu;
- sabiedrības grupas, kuras sporta būvi izmanto.

Līdz ar to būtu nepieciešams skaidrāk noteikt principus sporta būvju finansēšanai, definējot iesaistīto pušu pienākumus un attiecīgi to apjomam – finansējuma apjoma proporciju. Pētījuma autori piedāvā dažus principus, kuri palīdz skaidrāk izprast dalītās finansēšanas vajadzību.

Sociālā labuma princips

Galvenais princips efektīvas un sabiedrības interesēm atbilstošas sporta investīciju sistēmas izveidē un nosacījums līdzfinansējuma piešķiršanai būtu **sociālā labuma princips** jeb tas, cik plašas sabiedrības vajadzības projekts apmierina.

Nosacīti publiskās investīcijas, kuras tiek realizētas pašvaldībās, vērtējot pēc to sociālā labuma, var iedalīt trīs kategorijās:

- investīcijas, kuru sociālais labums mērāms vienas pašvaldības (vai dažu blakus esošu pašvaldību) iedzīvotāju robežās. Šādu projektu realizāciju pašvaldība pilnībā realizē pati par saviem līdzekļiem (vai kopīgi ar kaimiņu pašvaldībām);
- investīcijas, kuras sociālais labums mērāms reģiona robežās un nodrošina pakalpojumu lielam skaitam pašvaldību. Šādu projektu realizāciju nodrošina pašvaldību kopīgs finansējums, kā arī iespējams saņemt valsts līdzfinansējumu, ja projekts nodrošina nacionālo interešu apmierināšanu;
- investīcijas, kuras sociālais labums mērāms valsts mērogā (kvalificējas olimpiskā centra statusam) un nodrošina pakalpojuma pieejamību visai valstij. Šādu projektu realizāciju nodrošina viena pašvaldība vai pašvaldību kopīgs finansējums, kā arī iespējams saņemt valsts līdzfinansējumu, ja projekts sasniedz nozares politikas definētos mērķus un nodrošina nacionālo interešu apmierināšanu.

Atbilstība nozares politikas mērķiem

Otrs svarīgākais princips valsts līdzfinansējuma piešķiršanai ir investīciju projekta atbilstība likumā noteiktajiem mērķiem un nozares stratēģiskajos plānošanas dokumentos definētajiem mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem.

Nosacīti publiskās investīcijas, kuras tiek realizētas pašvaldībās, sadalot pēc to mērķa, var iedalīt trīs kategorijās:

- investīcijas, kuru primārais mērķis ir nodrošināt plašas sabiedrības pieejamību un multifunkcionalitāti, t.sk. nodrošinot pieejamību specifiskām sociālajām grupām, piemēram, invalīdiem un piedāvājot plašu spektru sportošanas iespējas – vieglatlētika, futbols, basketbols utml., kā arī izmantošanu ar sportu nesaistītiem mērķiem, piemēram, kultūras pasākumiem;
- investīcijas, kuras kalpo augstu sasniegumu sporta attīstībai un kuru primārais mērķis ir nodrošināt pieejamību sasniegumu sporta sportistiem, kā arī būvju un iekārtu atbilstību starptautisko sporta federāciju prasībām. Paralēli tiek nodrošināta arī saistīto pakalpojumu pieejamība: viesnīca, restorāns, banku pakalpojumi utml. Plašas sabiedrības pieejamība ir sekundārs mērķis.
- investīcijas, kuru mērķis ir nodrošināt specifisku sporta veidu realizāciju – peldēšana, hokejs, teniss utml.

Investīciju tips

Trešais princips, kurš būtu skaidri jādefinē nozares politikas plānošanas dokumentos, kā arī jāatrunā normatīvajā bāzē, ir valsts atbalstāmo investīciju veidi pēc to pielietojuma un izbūves veida

- sporta būves - stadioni, halles, peldbaseini. Liels projekta apjoms un plašs sociālais labums (sabiedrības veselība, kultūra, sports), tādēļ valsts līdzfinansējums būtu nepieciešams;
- ārpustelpu sporta infrastruktūra un labiekārtojums brīvā dabā. Mazs projekta apjoms, bet efektīvs publisko līdzekļu izmantošanas veids. Salīdzinoši ierobežots sociālais labums, valsts līdzfinansējums būtu diskutējams;
- sporta iekārtas un aprīkojums. To sporta iekārtu iegāde, kuras nodrošina starptautisko sporta federāciju prasības būtu līdzfinansējamas no valsts puses.

9. Ieteikumi turpmākajai darbībai

Izglītības un zinātnes ministrija

Izglītības un zinātnes ministrijai un Sporta pārvaldei, sadarbībā ar pašvaldībām un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem darbu būtu ieteicams turpināt šādos galvenajos virzienos:

1. Sporta pieejamību un sporta būvju realizāciju Sporta likumā un Likumā par pašvaldībām definēt kā pašvaldības funkciju.
2. Augstu sasniegumu sportu un tā infrastruktūras nodrošināšanu Sporta likumā definēt kā valsts funkciju.
3. Balstoties uz šajā pētījumā izteiktajiem priekšlikumiem, izstrādāt koncepciju par sporta objektu optimālu celtniecību un finansēšanu, paredzot tajā sporta būvju attīstības programmas izstrādi un jaunā finansēšanas modeļa ieviešanu. Koncepciju iesniegt Ministru kabinetā.
4. Uzsākot sporta būvju attīstības programmas izveidi, sporta nozaru politikas dokumenti būtu jāpārskata un skaidri jādefinē, kuras no investīcijām ir pilnīgā pašvaldībās ziņā un kuras var pretendēt un valsts līdzfinansējumu. Šāda ietvara izveide ir politisks process starp nozares ministriju no vienas puses un pašvaldību pārstāvjiem no otras puses, kurā galvenais uzsvars liekams uz publiskā labuma (sociālās vērtības) izvērtējumu, īpaši analizējot to sabiedrības loku, kas ir labuma guvēja. Valsts līdzfinansējuma principi jāapstiprina Ministru kabinetā.
5. Precizēt sporta politikas plānošanas dokumentos definētos sporta politikas mērķus, aptverot visas sabiedrības sociālās grupas, t.sk., strādājošos un pensionārus, un šo mērķu sasniegšanu sasaistīt ar atbalsta sistēmu.
6. Izstrādāt sporta bāzu klasifikāciju ar mērķi noteikt valsts un pašvaldības finansējuma proporcionālo apjomu, kā arī valsts un pašvaldību pienākumus un tiesības sporta objekta uzturēšanā un izmantošanā;
7. Izstrādāt grozījumus Izglītības ministrijas kārtībā, kas regulē pašreizējo izglītības un sporta investīciju iesniegšanas un vērtēšanas kārtību Izglītības un zinātnes ministrijā, ietverot jautājumu par reģiona nozīmes un vietējā līmeņa sporta objektu izslēgšanu no šīs programmas un iekļaušanu Sporta būvju attīstības programmā;
8. Definēt kritērijus valsts līdzfinansējumam sporta būvēm, iekārtām un labiekārtojuma dabā.
9. Noteikt inženiertehniskās un arhitektoniskās prasības sporta būvju drošībai un funkcionalitātei, kā arī skatītāju un sportistu drošībai.
10. Izglītības ministrija piedāvā multikritēriju modeli kā matricu galvenokārt lauku pašvaldībām, izvērtējot investīciju lietderību izglītības iestādēs, kā arī papildus apsverot iespējamību nodrošināt valsts līdzfinansējumu skolu transporta programmās.
11. Izveidot konsultatīvu dienestu/nodaļu, kas varētu sniegt atbalstu pašvaldībām un projektētājiem sporta būvju projektu kvalitātes, funkcionalitātes un drošības līmeņa uzlabošanai.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija

1. Jādefinē RAPLM loma nozaru investīciju projektu pašvaldības koordinācijai, lai apzinātu publisko pakalpojumu pieejamību un noklājumu reģionālā un valsts mērogā.

Finanšu ministrija

1. Finanšu ministrijai sadarbībā ar RAPLM kā valsts investīciju koordinatoru jāizstrādā jauns nacionālo finanšu programmatiskais ietvars nozaru ministrijās tiem projektiem pašvaldībās, kuriem valsts nozaru programmās nodrošina līdzfinansējumu.

Aizsardzības un Iekšlietu ministrijas

1. Izstādāt mehānismu sporta būvju investīciju projektu koordinācijai ar Izglītības ministriju, lai novērstu dublēšanos.

Pašvaldības

1. Jāveic darbs pie ilgtermiņa investīciju plānošanas, meklējot optimālāko finansēšanas modeli, plānot pašvaldības finanšu plūsmu projekta realizācijas izmaksu segšanai.
2. Pašvaldību teritorijas plānojumos jāparedz (jārezervē) teritorijas sporta būvēm, t.sk labiekārtojuma dabā (veloceliņi, slēpošanas trases, apgaismojums, ģērbtuves utml.).
3. Pašvaldības veic dialogu ar vietējām uzņēmēj sabiedrībām par iespējamo sadarbību sporta būvju plānošanā, finansēšanā, izbūvē, uzturēšanā.

Reģiona plānošanas aģentūras

1. Jāorganizē pašvaldību dialogs reģionālas nozīmes sporta objektu projektu nepieciešamības identifikācijai, ieinteresēto pašvaldību apzināšanai, kopīgi finansētu projektu iniciēšanai un sagatavošanai, lai realizētu tādus projektus kā 50m baseini, lieli stadioni, multifunkcionālās halles.

Interviju izklāsts

Intervija ar Peldēšanas federācijas pārstāvi

- Pēc likuma sporta būvju uzturēšana ir pašvaldību pienākums
- Federāciju finansē no valsts budžeta
- Federācijas pasākumiem ir maz sponsoru, pārsvarā tie tiek rīkoti par valsts un pašvaldību finansējumu. Valsts finansējums tiek piešķirts no IZM un Aizsardzības ministrijas budžeta, kuriem ir atsevišķa programma sportam. LOK, Nacionālā sporta padome pieņēma šādu lēmumu daļu no naudas ziedot sportam. Katru gadu piešķirtais līdzekļu apjoms tiek pārskatīts. Diemžēl, patlaban prioritāte ir basketbols. Līdzekļi tiek izmantoti sporta darba organizācijai, nevis būvēm.
- Tomēr armija būvē arī objektus (*pretruna ar iepriekš teikto*). Ja uzbūvēs ASK baseinu, tad peldēs arī citi. Liepājā ir iedots 600 000 uz projekta izveidošanu, taču nekas nav iesākts. Te iet 80% AM budžets un 20% pašvaldību iemaksas. (*Vēlāk sarunā ar Liepājas pārstāvi tomēr atklājās, ka kaut kas tur tomēr notiek*).
- Baltie punkti ir Talsos. Balvos ir uzbūvēts jauns baseins Kupravā.
- Ķīpsalas baseins pieder Tehniskajai Universitātei. To apsaimnieko SIA. Federācija ir tikai viens no daudzajiem īrniekiem, ar kuru tiek slēgts atsevišķs līgums. Sporta skolas arī slēdz atsevišķu līgumu ar baseinu.
- Federācijas galvenais uzdevums ir izlases veidošana, organizēt čempionātus, Ķīpsalā atbalstīt lielo sportu. Federācija apmaksā nometnes. Būs tagad Rīgas peldēšanas centrs. Tur par federācijas līdzekļiem sportisti dzīvo un trenējas.
- Sacensības ir grūti rīkot, aizņem aptuveni 4 stundas, un tāpēc dārgi jāmaksā.
- Pie federācijas bieži konsultējas par projektiem, dažādām tehniskām detaļām. Privāto nāk maz, jo no baseina ir grūti nopelnīt. Lielas izmaksas: kapitālās un uzturēšanas un peļņa ir neliela. Pašvaldības nenāk konsultēties.
- Ķīpsalas baseins ir nacionālā sporta bāze un grib sev vairāk finansējuma, jo visu laiku jāiegulda. Projekts tika pabeigts 70. gados, ilgi gaidīja uz finansējumu, baseinu pabeidza celt 89. gadā.
- Baseins dabū fiksētu summu 25 000 gadā, kas nav liela. Dabū arī nodokļu atvieglojumus. Taču – ja kadastrālā vērtība Ķīpsalā pacelsies, arī izdevumi pieaugs.
- Grib baseinu privatizēt, bet neļauj to darīt, jo tad nav zināms, vai paliks baseins kā nacionālā sporta bāze, vai arī tikai privāto vajadzībām.
- Nevar jau uzlikt lielu maksu par apmeklējumu, jo aprēķiniem ir jābalstās uz maksātspēju.
- Vācijā ir tā, ka valsts piešķir dotācijas un pašvaldība baseinu uzbūvē, jo, tā kā baseins ir maz pelnošs, privātiem nav interese. Labs piemērs modernam baseinam ir Tartu – izmaksu efektīvs un moderns. Viņi skatījās Somijas piemēru. ASV vairāk ir attīstīta klubu sistēma, tajā iesaistās veterāni, bērni, kas baseinu uztur ar savām iemaksām.
- Vai Latvijā ir izstrādātas normas? Varētu paskatīties.

- Vajadzētu būt uz vienu rajonu vienam 50 m garajam baseinam, varētu būt vismaz reģionālajos centros pie olimpiskajiem centriem. Tas vajadzīgs, lai identificētu čempionus. 25m baseins noderīgs pirmajam līmenim, peldētmācībai.
- Tagad ir Daugavpīlī un ASK baseins ciet, tikai Ķīpsala un Olimpiskais centrs. Taču Daugavpīlī būvēs baseinu.
- Jauns baseins ir uzcelts Ziepniekkalnā
- IZM ir sporta politikas veidotāja, caur sporta pārvaldi. Federācija ir iesaistījies politikas veidošanā, caur skolu valdi izbīdot lēmumu par obligāto peldētmācību. IZM sedz treneru algas, bet pašvaldības sedz baseinu īres maksu. Tās skolas, kas atrodas tālu, neapmāca peldēšanā.
- Būs tagad iespēja saņemt stipendiju studējošiem sportistiem – 1000 latu. Ja esi dabūjis budžeta vietu, vari naudu tērēt citur, ja neesi, vari samaksāt mācības.
- Var būt baseini pie skolas un baseini kā autonoma vienība. Baseini pie skolas vairāk orientēti uz masu sportu, tie nebūs atbilstoši izlases trenēšanai.

Intervija ar Rīgas vidusskolas sporta skolotāju

- Skolotāji veic pārrunas Daugavas sporta namā par sporta zāles un baseina izmantošanu, jo pašai skolai fiziski nav vietas, kur sporta zāli izbūvēt, tā atrodas centrā. Katru gadu skola slēdz līgumu ar Daugavas sporta namu par bezmaksas lietošanu no plkst. 8 līdz 9.
- Skolas dažādi cenšas izlīdzēties, kad trūkst sporta zāles. Piemēram, 40. vidusskola, kurai nav sporta zāles, iet uz baseinu
- Skolai ir laba ģeogrāfiskā atrašanās vieta, starpbrīža laikā skolnieki var paspēt atpakaļ uz skolu.
- Arī LU stadions ir tuvu, kur notiek futbola mači. To apsaimnieko privātais sporta kluba „Rīga”. Skola arī šīs telpas lieto bez maksas. Tad, kad LU stadions piecus gadus bija ciet, tad skola gāja uz Sporta pili un līgumu maksāja Dome.
- Negatīvais šāda veida modelī ir tas, ka, lai gan stadions ir tuvu, skolai tajā nav sporta inventāra un nav iespējams spēlēt to, ko grib tur.
- Runājot par sporta inventāru, skola ir dabūjusi naudu no valsts budžeta programmas sporta inventāra iegādei, arī no pašvaldības.
- Vēl problēma ir arī tā, ka grūti kārtot valsts ieskaites, nav kur fiziski izpildīt normatīvus, to dara stadionā.
- Problēmas rodas arī ar pirmās klases nokomplektēšanu, jo nav ārpusstundu sporta darbs, vecāki meklē citas skolas.
- **Tikai 60% skolām ir sporta zāles**
- Skola parasti ir ļoti atturīga, kad runā par stadionu privatizāciju, jo tad nav garantijas, ka stadions tiks izīrēts uz tikpat izdevīgiem nosacījumiem kā līdz šim.
- Pilsētā stadionu tomēr celt ir izdevīgāk. Tā, piemēram, Aizputē uzcēla piepilsētas stadionu un viņiem ir grūti ar noslogojumu.
- Nav skaidrs, kāpēc valsts deva investīcijas Valkas stadionam?
- Rīgas domei valsts nav devusi naudu sporta investīcijām.
- Ledus halles parasti ir privātās. Tās ir hokeja komandas

- Daugavas sporta namam ir sava sporta skola
- Rīgas pilsētā 2. un 3. klasē ir obligātā peldētapmācība. 8. un 12. klases 2 mēnešus sporta stundu laikā iet peldēt.
- Optimālais vecums, kad var redzēt, vai skolēns ir talantīgs sportā, ir 2. klase. Parasti treneri nāk uz skolām, skatās bērnus un aicina tos nodarboties ar dažādiem sporta veidiem.

Intervija ar Vieglatlētikas savienības pārstāvi

- Federācijas uzturēšanai aiziet 60% no valsts budžeta un pārējais no pašvaldības. Nevienai federācijai nepieder sporta būves, tām ir sabiedriskās organizācijas statuss.
- Populāri ir maratoni, kuru izmaksas parasti nosedz rīkotājs.
- Federācija no sava budžeta maksā par sacensībām. Piemēram, valsts čempionāti ir par savienības naudu. Par tām jāmaksā stundas likme. Ja notiek visas disciplīnas, tad tas maksā dārgāk. Sacensības notiek 4 kārtās. Laukos stadioni ir lētāki.
- Pašvaldības parasti piedalās, ieguldot balvas.
- Federācija uzsvāru liek uz lielo sportu. Jaunatnes un tautas sportu tomēr savā pārziņā vajadzētu ņemt IZM.
- Federācija mēģina attīstīt arī tehnisko konsultāciju virzienu. Tie, kas ceļ sporta būves, pērk arī sporta inventāru, jo federācija jau nav tik turīga, lai to pirktu.
- Pozitīvs piemērs ir pasaules un valsts čempionāts Kuldīgā. Kuldīgas vadība ieinteresēta stadionu sakārtošanā.
- Ventspilī ir manēža ar apli 160 m, tā ir laba sacensībām, treniņiem, taču nav pabeigts izbūvēt tribīnes.
- **Nav neviena starptautiskajiem standartiem atbilstošas manēžas Latvijā.** Kuldīgas aplis ir 160 m, bet starptautiskie standarti ir 200 m
- **Nav arī stadionu, kuros rīkot Eiropas čempionātu.**
- Rīgā ir tikai 1 stadions vieglatlētikai – Daugavas stadions, kas ir kritiskā stāvoklī, katastrofāla situācija ar bāzēm Rīgā. To pēc Dziesmu svētkiem varbūt pārņems Rīgas Dome. Ir arī ASK stadions, kas pieder universitātei. Arkādijas stadions nav izkustējies no vietas. Rīgas attīstības plānā nav iekļautas sporta būves.
- Kādi ir varianti risinājumiem? Augstskolām pieder zemes gabali, būtu labāk stadionus celt no jauna.
- Dinamo stadions, Ķeizarmežs, Skonto – visur ir biznesa intereses. **Vajadzētu nedefinēt, uz kādiem nosacījumiem privātie piedalās būvniecībā.**
- **MK vajag nolemt, vai valstij ir nepieciešami valstiska mēroga objekti sacensībām. Ja nolemj, ka vajag, tad no valsts puses arī ir pienākums investēt līdzekļus to celtniecībai.**
- 4 reģionālajos centros vajadzētu būt pa stadionam ar 300 m celiņu.
- Eiropas junioriem vienu reizi rīkots čempionāts Daugavas stadionā. Liela konkurence ir starp rīkotājiem. Eiropas kausu divas reizes rīkoja, taču tagad nav seguma.
- Vieglatlētikai der stadioni ar četriem celiņiem.
- Interese par objektiem ir liela, pamatā pašvaldībām. Aizkrauklē, Jelgavā stadions. Liepājā varētu atjaunot skrejceļu, sektorus. Ādažos vēl vajag tikai segumu.

- Arēna „Rīga” nav derīga vieglatlētikai, tikai hokejam un sporta spēlēm. Notiek arī izstādes un koncerti.
- Olimpiskajam centram ir tikai 200 sēdvietas, derīgs vingrošanai, futbolam un ir basketbola treniņu zāle. Iekšlietu ministrija atteicās no Olimpiskā centra.
- Sporta akadēmijai ir 330 m treniņa stadions, bet nenotiek sacensības.
- Ziemas bāze vieglatlētikai – trenējas Rīgas sporta manēžā un Daugavas sporta stadionā. Ļoti saspiesti tur ir.
- Igaunijā ir 3 starptautiskajiem standartiem atbilstošas manēžas. Tur var rīkot Eiropas čempionātus.
- Futbola federācija ir gatava ņemt savā paspārnē
- Stadioniem vajadzētu būt Olimpiskajos centros. Ar sportu stadioni laukos nevar nopelnīt. Labāk veicas manēžām, jo tās vismaz teorētiski var atpelnīt, organizējot izstādes. Arī stadioni var iegūt līdzekļus, rīkojot koncertus, sevišķi Rīgā.
- Parasti tiek celti kompleksie stadioni, kuros ir arī futbola laukums, jo tas ir ienesīgāks sporta veids.
- Būtu labi, ja būtu kompleksie ģimeņu centri, kur ģimenes var viskautāko darīt. Tām gribas arī relaksāciju, ērtības. Tā, piemēram, Rīgas sporta manēžā nav ģērbtuves.
- Daudz jauniešu grib trenēties. Problēma, ka Rīgas vieglatlētikas skolā trūkst treneru. Tur ir vispārīgās sagatavošanas grupas, nav specializācija: vieglatlētikas elementi un spēļu elementi. Treneru algas tiek maksātas no IZM budžeta.
- No sporta skolām parasti nāk sportisti. Zviedrijā ir stiprāki sporta klubi.
- Daugavas stadionā sportot beidza 1994. gadā, kaut arī tam ir Nacionālās sporta bāzes statuss.
- Pārsvārā sporta būves finansē Aizsardzības ministrijas budžets. Zināmā mērā tas atkarīgs arī no neformālajiem kontaktiem, jo iepriekšējās federācijas vadītājs bija saistīts ar aizsardzības sfēru. AM finansējums ir Kuldīgas manēžai.

Intervija ar Ekonomikas ministrijas pārstāvi

- **Vajag izstrādāt tehniskos normatīvus dažādām sporta būvēm, kā arī noteikt minimālās prasības, kas nepieciešamas izglītības iestādēm.** Standarti mainās taču dažādām līgām un spēlēm.
- EM varētu tādus normatīvus izstrādāt, taču uzdevumu ir jāiniciē IZM, jo sports ir tās tiešā atbildība. EM vispār izstrādā normatīvus jebkura veida sabiedriskajām būvēm, sporta būvēm tomēr ir specifiskas prasības. To visu atspoguļo MK noteikumi „Publiskās ēkas un būves”. Normatīvu ievērošanu uzrauga Būvnieku asociācija. MK noteikums ievieš projektētājs un rajona vai reģiona būvvalde
- Būvniecības nacionālā programma – politikas dokuments.
- Tautas un skolu sports varētu būt pašvaldības pārziņa, bet lielais sports, kurā tiktu noteikti prioritārie sporta veidi, būtu valsts pārziņā.
- Jāiesaista arī privātais sektors. Pašvaldības interese ir, lai privātais ceļot dotu kādu labumu.

- Dānijā ir atlaides sporta būves uzturētājam Tur tiek attīstīta privātā un publiskā partnerība. Sporta objekts ir privāts, bet pašvaldība dod atlaides nodokļiem.
- Pie mums ir Koncesiju likums – par privāto un publisko partnerību.
- Lauku rajonos ir grūti pārliecināt privātos investēt, jo notiek mazas sacensības, nav nekādas peļņas.
- **Varētu uzrakstīt vadlīnijas, ieteikumus pašvaldībām, jo citreiz pašvaldības uzceļ neatbilstošu sporta objektu nezināšanas dēļ. Pašvaldību sporta būvēm būtu vienas prasības, bet skolām – atkal citas prasības. Te varētu sadarboties ar IZM.**
- Austrijā ir rokasgrāmata pašvaldībām, projektētājiem. Tur informācija sadalīta pa sporta veidiem, doti sporta laukumu izmēri. Varbūt Sporta pārvalde šo grāmatu tulkos, bet tur ir dažādi izmēri.

Intervija ar pilsētas domes pārstāvi

- Statistikas pārvalde apkopo datus par sporta bāzēm un skolām. Šo informāciju vajadzētu ņemt vērā, plānojot investīcijas sportam. Valsts sportā pietiekami neinvestē.
- Latvija nolēma, ka sportam nepienākas nauda no ES. Lietuvā sporta projekti saņem struktūrfondu naudu.
- Valsts noteica, ka investēs sportā. Tas ir arī atrunāts Valdības deklarācijā.
- Nav saites starp sabiedrisko, pašvaldību un privāto finansējumu
- Pašvaldības ņem kredītus no valsts, lai nodrošinātu 20 % līdzfinansējumu.
- Nav arī normatīvu par minimālajām prasībām
- Kam ir jāpauž valstiskais redzējums? Liepājai ir stratēģiskais redzējums? Investīciju nauda – 20 mlj. Valsts investīciju programmā pašvaldībām - tiek dalīta pēc partiju principa.
- Investīciju projektus iesniedz caur IZM. Skolas pašas nevar iesniegt investīciju projektus, tās kontaktējas ar pašvaldību.
- **Normatīvajos aktos jāatrunā, cik īsti liels procentuāli ir valsts un pašvaldības līdzfinansējums. Patlaban normatīvajos aktos ir tikai teikts, ka pašvaldībai jāpiedalās ar līdzfinansējumu.**
- Liepājā tikai 50 % skolu ir nodrošinātas ar sporta būvēm. Skolām, kurām nav iespēju izmantot sporta zāles, pašvaldība nodrošina iespēju izmantot baseinu. Pašvaldības baseinam maksā par izmantošanu, treneru algas sedz no IZM budžeta.
- Pašvaldības stadionu apsaimnieko sporta klubs. Pašvaldības sporta klubam maksā par pakalpojumiem. Apsaimniekotājs iegulda labiekārtošanā. Sporta kluba galvenais mērķis nav peļņa, tur ir entuziasti un to galvenā vēlme ir darboties. Sporta skolas slēdz līgumu ar sporta klubu. Pašvaldībai un apsaimniekotājam arī ir līgumcena par stundu. Cenas izstrādāja sporta klubs kopā ar pašvaldību.
- Liepājas baseins tika uzsākts projektēt 4 gadus atpakaļ. Ir daudz aizsardzības struktūrvienību pārstāvji. Baseins tika izmantots ne tikai militāristiem, bet arī sacensībām.
- Pilsētas uzsvars ir uz starptautiskajām sacensībām.
- Pašvaldība pēdējos gados ir nostabilizējusies, ir jāuzbūvē Olimpiskais centrs un atsevišķi – stadions.

- Reģionālā reforma patlaban nedarbojas. Vajag noteikt, ka uz X iedzīvotājiem vajag tik un tik baseinu vai sporta zāļu. Vajag pašvaldībai ne tikai celt sporta būves, bet arī nodrošināt infrastruktūru.
- **Valstij jābūt konsekvencei uz prioritātēm, līdzfinansējumu un tā apjomu. Būtu labi, ja tiktu noteikts finanšu apjoms, ko katra pašvaldība var tērēt.**

Intervija ar rajona padomes pārstāvi

- Nav pieredzes ar privāto partnerību. Vajadzētu piesaistīt valsti pašvaldību, privātos kompleksu izbūvē. **Sporta būves no VIP būtu jāsaista ar valsts sporta politiku.**
- Limbažos ir attīstīti sporta kompleksi, notiek olimpiskā centra, 3 sporta skolu, sporta klubu un stadionu sadarbība (mazie laukumi). Stadionus izmanto skolas, slēdzot līgumus ar Olimpisko centru. Olimpiskais centrs, savukārt, sadarbojas ar federācijām.
- Pagājušajā gadā rekonstruēts stadions, saņemta nauda no VIP, bet vēl vajag naudu tribīņu atjaunošanai. **Mainoties politiskajai situācijai, tiek piešķirti līdzekļi vai nobremzēta to saņemšana. Vajadzētu atrast mehānismu, kā mazināt partijas ietekmi, piemēram, rīkojot atklātus konkursus un pierādot, ka investīcijas ir nepieciešamas. Nevar plānot, jo notiek visu laiku izmaiņas partijās.**
- Limbaži ir slaveni ar saviem olimpiešiem un sasniegumiem sportā. Latvijas Jaunatnes olimpiādē – 2. vieta.
- Peldbaseina Limbažos nav. Bija privātajam interese būvēt, bet tas jau vairāk orientējas uz atpūtas kompleksu, jo galvenais ir peļņa. Baseina celtniecība ir iekļauta attīstības plānā, jo iedzīvotāji vēlas tomēr baseinu
- Arī skolās nav peldbaseinu. Ved skolēnus peldēt uz Raganu vai Valmieru, taču nenotiek obligātā peldētāpmācība.
- Sporta halle ir pašvaldības īpašums. Tā tika būvēta, rajona padomei ņemto kredītu. Ir izveidots SIA Limbažu Olimpiskais centrs, kas tiek dotēts no pašvaldības budžeta un no IZM budžeta.
- 2000. gadā tika uzcelta manēža.
- 3. vidusskolai atjaunoja sporta zāli, arī te dome ņēma kredītu.
- Projektu pieteikumi tiek iesniegti IZM, EM un RAPLM.
- Alojas pusē ir vienošanās starp 3 pašvaldībām veidot centru Alojā. Alojas domei ir izredzes saņemt investīcijas sporta halles būvei. Staicele – futbola laukuma izbūvei.
- Ap Limbažiem pašvaldības vienojās, ka Limbaži ir centrs. Rajons ir sarežģīts, sastāv no vairākām pilsētām. Salacgrīva – viena no reģionālās attīstības centriem varētu būt novada attīstības centrs, arī Staicele un Ainaži.

Intervija ar olimpiskā centra pārstāvi

- Limbažos ir 3 sporta skolas
- OC ir laba sadarbība ar LOK. Tiek slēgti līgumi, viņi skatās pēc sasniegumiem. Tiek piešķirti līdzekļi starta iekārtai airēšanai vai bāzes remontam. Smaiļošanā un kanoe airēšanā ir tradīcijas un olimpieši.
- Laba sadarbība ar kanoe federāciju, volejbola savienību, basketbola federāciju, jo ir sporta skolas.
- **Privātie uzņēmēji nav ieinteresēti sadarboties, jo nodokļu atlaides ne vienmēr darbojas, jo uzņēmēji taču deklarē minimālu peļņu.**
- LOK ir 40 % no OC „Limbaži” SIA daļām, 29% pieder rajona padomei, 29% - pilsētas domei, maz – federācijām. OC no bezpeļņas organizācijas pārgāja uz SIA, nevis sabiedrisko organizāciju.
- Piešķirti 100 000 latu no IZM budžeta stadionam. Bija paredzētas investīcijas 2 gadiem, bet iedeva tikai 1 gadam. Finansē stadionu uzņēmējs un pašvaldība. Pašvaldības līdzekļi ir 25 000 latu. Tika uzlikts asfalts, darbi iesākti, bet līdzekļus nogrieza. Pašvaldība bija spiesta ņemt kredītu no valsts budžeta un darbus pabeigt.
- No AM budžeta nekas nav finansēts, Cēsis vinnēja AM budžetu un Kuldīga arī.
- Stadionā var notikt vietējās sacensības, bet nav ģērbtuvju un dušu.
- Airētājiem ir treniņnodarbības Krimuldā.
- Tuvākie baseini ir 40 km attālumā uz visām pusēm
- Aizkrauklē ir manēža no padomju laikiem
- Cēsis taisās likvidēt stadionu, jo dārga tā rekonstrukcija
- Alūksnē – nav ne baseina, ne stadiona
- Kādreiz stadionus cēla sporta biedrība „Vārpa”.
- **Būtu labāk, ja celtu sporta objektus pie skolām, nevis atsevišķi.**
- **Nav standartu par sporta zālēm pie skolām, piemēram, kur 1000 un vairāk bērnu, vajag zāli.**
- OC saņem finansējumu no pilsētas domes, rajona padomes un Sporta pārvaldes. Pa tiešo pilsētas dome samaksā par skolu noslogojumu. OC slēdz sadarbības līgumus ar pilsētas domi, kur tiek atrunāti uzdevumi. IZM sedz treneru algas.
- Caur domi var sniegt projektus par sporta inventāra iegādi, sporta skolas sniedz caur pašvaldību.
- Sporta halle un airēšanas bāze ir rajona padomes īpašums, bet stadions – pilsētas īpašums.
- Pie 2 . vidusskolas ir hokeja laukums. Caur OC pilsēta iedod līdzekļus.
- Privāta ir mototrase, minigolfs, uzņēmējs nomā telpu un pats spēlē. Trenažieru zāle ir privāta, pilsēta daļēji dotē nelabvēlīgas ģimenes.
- Latvijā jābūt 6 mlj. iedzīvotājiem, lai sporta objekti strādātu ar peļņu. Privātais uzņēmējs bija gatavs celt baseinu, bet kad saprata, ka ir tādi izdevumi, atteicās.
- Uz stadionu brauc futbols, kamaniņu braucēji, basketbolisti, izmanto arī 3. vidusskola, viņi izmaksas nosedz minimāli. Stadionā tiek rīkoti arī pāris koncertu, izstāžu, taču no biznesa viedokļa tas izskatās pesimistiski.
- Problēma ir treneru trūkums skolās, tiem ir mazas algas un tie noveco.

- Jautājums par prioritārajiem sporta veidiem ir kutelīgs. Ja prioritāte ir sasniegt kaut kādus konkrētus rezultātus disciplīnās, tad varbūt arī vajag prioritizēt. Tad sportistiem ir jāizvēlas – vai strādāt, vai trenēties, jo pie individuālajiem sporta veidiem ir nopietni jātrenējas, lai kaut ko sasniegtu.
- Somija tā NESASPRINGST PAR MEDAĻĀM. Ir attīstīts tautas sports. Pa rajonu izbrauc autobuss, savāc pensionārus, tiem aprēķina slodzes un tie sporto.
- Liels uzsvars uz sporta teoriju skolās, diez vai tas ir pareizi.
- **Ir atjaunota Pāles vidusskolas halle. Mācās mazāk kā 160 skolnieku. Pareizie cilvēki sadabūja naudu. Tika rakstīts biznesa plānā, ka tad nu brauks cilvēki, bet tās taču muļķības.**
- **Neapmierina kritēriji, kādi tiek lietoti, lai atteiktu investīciju projektu. 2001. gadā mums uzrakstīja „Neatbalstām jaunu sporta objektu celtniecību”. Otro reizi pieslēdza domi, plānotājus, tad dabūja 100 000. Partiju princips nostrādāja.**
- **17 pilsētās ir ES nauda, no tām tikai Saldū ir Jaunais laiks.**
- **Kāpēc futbola segums ir Valkā? Rēzeknē futbols ir labāks, bet tur seguma nav.**
- **Cik vispār ir valsts investīcijas pa reģioniem?**

Intervija ar pagasta padomes pārstāvi

- Sporta būvju pārmantotāji, savā laikā tās bija IZM ēkas. Pašvaldības reālā darbība sākās ap 92. gadu.
- Sporta būves ir jaunas. Stadions un sporta zāles- 86. gads, peldbaseins – 87. gads (25m, 4 celiņi), volejbola lauk. un tenisa korti – 90.g. Pludmales volejbola tradīcijas – pašvaldības veidotas. Blakus ir Murjāņu sporta skola. Kritiskā situācijā ir baseins 90. g vidū. Prasīja lielus līdzekļus saglabāt, budžeta iespējas bija spiedīgas. Bija vēlme privatizēt, to nepieļāva. 3 gadi jau remontēts, ņēma aizdevumu no valsts kases. 350 000 aizņēmās, lika savu naudu, 15 gadus vēl jāmaksā. Baseins ir darboties spējīgs, modernas komunikācijas, pagarināja par 8m. Bija un ir reģionāls. Tuvākais baseins ir Valmierā. Mērķis ir veselīgs dzīvesveids.
- Stadions ir zem Krimuldas vidusskolas. Vakaros tur ir treniņgrupas.
- Ir mēģināts sniegt investīciju projektus, nav bijis sekmīgs mēģinājums. Neizdevās dabūt arī Pasaules bankas kredītu skolām. Nav prasīts sporta inventārs no IZM. Katru gadu finansējums no rajona ir saņemts.
- Pagasts ir liels, Krimulda ir viena no apdzīvotajām vietām. Citās mazākās vietās – 2 gadus atpakaļ Inčukalna katla mājā izbūvēja sporta zāli. Tā tiek dotēta no pašvaldības budžeta. Pieprasīts, pašvaldības struktūrvienības volejbolā, basketbolā. Mērķa grupa tur ir iedzīvotāji. **Turaidas pamatskolai ir labs stadions, ar labu klājumu, futbola laukums, labs rajonā, kaut gan tikai 100 skolnieku skolā. Tur ir labs fanāts. Viņi ir vienīgie lietotāji. Nav tur naktsmītņu, tāpēc nevar izmantot citi.**
- **Būtu jābūt noteiktām minimālajām prasībām katrai skolai.**
- Šeit nav treneru trūkums. Dzīvo Murjāņu sporta skolas skolotāji. Tomēr trenerus vajadzētu vairāk finansēt.
- Volejbolā ir panākumi, jo pieņem visus no paša sākuma.

- **Sportu atstāt tikai uz pašvaldību ir pārāk smagi.**
- **Prioritāri sporta veidi ir strīdīga diskusija.**
- Peldētāpmācība ir skolām un bērnudārziem.
- Sadarbība ar privātajiem ir veiksmīga, jo ir veiksmīgi uzņēmēji „Inčukalna pazemes glabātuve”, „Latvijas finieris”, kas ir ieguldījuši arī sporta būvēs, lai gan vairāk orientēti uz pasākuma balvām. Tiek noslēgti līgumi, ka viņu darbinieki trenējas, tas nav peļņas faktors, kas ir noteicošais.
- Ir lieli ienākumi uz vienu iedzīvotāju.
- Labs ģeogrāfiskais stāvoklis
- Ar LOK ir minimāli kontakti, ar federācijām – dažāda sadarbība. Pietrūkst koordinācijas sporta veidos. Volejbols – nav tik daudz sacensību. Paši meklē pa federācijām, sūta savus sportistus, paši organizē turnīrus. Jābūt ir informētībai par sacensībām.

Intervija ar RAPLM pārstāvjiem

- Pašvaldības sporta būves vajadzētu attīstīt caur izglītības iestādēm
- Pašvaldību atdalītas sporta būves būtu jāfinansē, ja pašvaldības var savā starpā vienoties
- Nacionālās sporta būves finansē valsts, ne tikai uzturēšanas izmaksas, bet arī kapitālizmaksas. 2008. – 2010. gadā naudas pietiek tiks uzsākto projektu pabeigšanai
- Naudu pa plānošanas reģioniem varētu dalīt pēc divu veidu kvotām:
  - - reģionu kvotas
  - - nozaru kvotas
- RAPLM ir atsevišķa budžeta programma, no kuras viņi daļa dotācijas pašvaldībām. Pašvaldības nāk uz ministriju, komisija pieņem lēmumu, to apstiprina MK. Sports būtu tikai maza daļa no visiem projektiem, kas iekļauti šajā sarakstā.